

“Jag vakna upp och va Suedi”

En studie om identitet och grupptillhörighet i svensk hiphop

Vesna Bursac

Centrum för tvåspråkighetsforskning

Examensarbete 15 hp

Svenska som andraspråk

Ämneslärarprogrammet

Vårterminen 2018

Handledare: David Karlander

“I woke up and I was Swede” – A study about identity
and group affiliation in Swedish hip hop

Stockholms
universitet

“Jag vakna upp och va Suedi”

En studie om identitet och grupptillhörighet i svensk hiphop

Vesna Bursac

Sammanfattning

Hiphop har under en längre tid fungerat som ett forum för individer att uttrycka sitt motstånd mot politiska åtaganden samtidigt som det har fungerat som ett forum där olika identiteter skapas och uttrycks. Tidigare studier har bland annat visat att hiphop skildrar ämnen som rasism, etnicitet och kultur, någonting som i många fall ligger som grund till förtryck. Med utgångspunkt i det intersektionella perspektivet som belyser hur samhällets maktstrukturer formas och upprätthålls undersöker denna studie hur kategorierna etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk uttrycks och förmedlas i samtida svensk hiphop. Studien syftar på att undersöka hur eventuella intersektioner som uppstår mellan dessa kategorier sammanfaller med identitetsskapande och utanförskap. För att undersöka hur detta kommer till uttryck anläggs en kritisk diskursanalys på tre svenska hiphoplåtar skapade av fyra aktuella artister i Sverige. Resultatet visar att den svenska hiphopen gestaltar olika typer av samhällshierarkier där kategorierna etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk ligger till grund för dessa. Det påvisades även att ens identitet är beroende av omgivningens syn på dessa kategorier samt deras roll i samhället, vilket kan leda till känslor av utanförskap. I det utanförskapet som utsatta individer upplever finnas i samhället blir hiphop en accepterande gemenskap där olika identiteter tillåts ta plats.

Nyckelord

Hiphop, utanförskap, identitet, intersektionalitet, intersektioner

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
1.1 <i>Introduktion</i>	1
1.2 <i>Syfte och frågeställningar</i>	1
2 Bakgrund	2
2.1 <i>Hiphop som motstånd</i>	2
2.2 <i>Hiphop som skapare av identitet</i>	3
3 Teori och begrepp	4
3.1 <i>Intersektionalitet</i>	5
3.1.1 <i>Etnicitet och hudfärg</i>	5
3.1.2 <i>Kultur och klass</i>	6
3.1.3 <i>Språk</i>	7
3.2 <i>Övriga begrepp</i>	8
3.2.1 <i>Identitet</i>	8
3.2.2 <i>Stereotyper</i>	9
4 Metod och material	10
4.1 <i>Artister och låtar</i>	10
4.2 <i>Metodval</i>	10
4.3 <i>Urval</i>	11
4.4 <i>Data och analys</i>	11
4.5 <i>Etik</i>	12
5 Analys och resultat	12
5.1 <i>Etnicitet och hudfärg</i>	12
5.2 <i>Klass och kultur</i>	15
5.3 <i>Språk</i>	18
6 Diskussion	20
6.1 <i>Sammanfattning och resultat av studien</i>	20
6.2 <i>Hiphop – en skildring av samhället</i>	22
6.3 <i>Hiphop som motstånd</i>	23
6.4 <i>Reflektion</i>	24
7 Slutsatser	25
Referenser	26

1 Inledning

1.1 Introduktion

Hiphop är en musikgenre och en subkultur som grundades i Bronx i New York på 1970 – talet. Som subkultur består hiphop av fyra element som inkluderar graffiti, breakdance, musik och rap (Chang, 2005). Genom historien har hiphop förstås som en uttryckt grupp (främst afroamerikaners) kulturella uttrycksform. Samtidigt som denna definition av hiphop stämmer bör den undvikas då hiphop snarare har blivit en plats där diskurser om diverse ojämlikhetskategorier som bland annat etnicitet och klass förhandlas fram och frambringar olika skärningspunkter (Berggren, 2014). Just på grund av denna anledning blir intersektionalitet som behandlar diverse maktmönsters utformning i samhället (de los Reyes, 2008) ett lämpligt perspektiv att anlägga på denna studie som fokuserar på att undersöka intersektioner som uppstår i de svenska hiphoplåtarna. De svenska hiphoplåtarna visar sig ha en förankring i samhällets ojämlikheter där olika typer av hierarkiska strukturer förhandlas. Etnicitet, kultur, klass och språk är några av kategorierna som får mycket utrymme i den svenska hiphopen. Att dessa kategorier behandlas i den svenska hiphopen utgör en grund till en djupare undersökning av kategoriernas egentliga funktion i samhället. Vetskapen om hur dessa kategorier uttrycks och formas i den svenska hiphopen kan bidra till en förståelse för hur individer som har en relation till dessa företeelser blir bemötta av omgivningen.

Inom svenska som andraspråksämnet är företeelser som etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk kategorier som på ett eller annat sätt blir en del av undervisningen. Individer som läser ämnet svenska som andraspråk löper en större risk att bli utsatta för förtryck kopplat till just dessa kategorier än någon som läser svenska och anses vara etnisk svensk. Individer som talar en stigmatiserad urban svenska eller även så kallad rinkebysvenska blir utsatta för förtryck av olika slag (Stroud, 2004). Gestaltningar av mångfald och olika språkliga varieteter förekommer flitigt inom den svenska hiphopen som i många fall kan fungera som ett identitetsutvecklande forum för många som kan relatera till rappens innehåll (Jeffries, 2011). Genom att som lärare i svenska som andraspråk vara medveten om hur de ovan nämnda företeelserna gestaltas inom populärkulturen kan man få en bredare förståelse för den verkligheten som ens elever riskerar att vara en del av. Att studera vilka intersektioner som förekommer i den svenska rappen blir alltså en del av förståelsen för maktstrukturernas påverkan på individen.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med den här uppsatsen är att studera tre svenska hiphoplåtar av fyra aktuella hiphopartister i Sverige och undersöka hur olika intersektioner mellan etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk framställs i dessa. Det är även av intresse att undersöka hur dessa kategorier samspelar med diverse identiteter som olika individer besitter.

Mina frågeställningar är följande:

1. Hur uttrycks och förmedlas upplevelser och erfarenheter av etnicitet, hudfärg, klass, kultur och flerspråkighet i samtida svensk hiphop? Hur överlappar och sammanfaller dessa kategorier i samtida svensk hiphopmusik?
2. Hur används dessa intersektioner för att gestalta erfarenheter av utanförskap? Hur används de för att forma, uppfatta och belysa individuell och kollektiv identitet?
3. Vad kan dessa intersektionernas närvaro i den samtida svenska hiphopen säga om dagens samhälle i Sverige?

2 Bakgrund

Det har gjorts en del forskning om hiphop, mer specifikt rap och dess skildring av olika maktstrukturer i samhället. Ett antal studier analyserar hiphop i termer av ett slags motstånd mot det rådande politiska klimatet i respektive samhälle. Mycket av den tidigare forskningen har utgått ifrån intervjuer med diverse hiphopartister och deras syn på etnicitet, utanförskap och identitet, med mycket fokus på hiphoptexter i sig samt deras budskap och innehåll. Även en del svensk forskning med utgångspunkt i det intersektionella perspektivet har gjorts när det kommer till populärkultur, mer specifikt hiphop. Nedan redogörs det för ett antal av dessa.

2.1 Hiphop som motstånd

I *An Instrument of Resistance: Rap Music and Hip-Hop Culture in El Alto*, undersöker David Librado (2010) hur hiphopmusik används som ett redskap för motstånd i Bolivia där rasism, fattigdom och kriminalitet är stora delar av vardagen. Studien visar att hiphop blir en kreativ form av motstånd som utmanar majoritetens syn på bland annat rasism och utanförskap. Artisterna använder sin musik för att uttrycka resistens mot det politiska klimatet där frågor om bland annat våld, fattigdom och rasism åsidosätts på bekostnad av den lokala befolkningen. El Alto, staden där studien utförs är ett mångkulturellt samhälle där många orättvisor påverkar invånarnas vardag, de särskilt utsatta är stadens ungdomar. Artisterna som deltar i studien beskriver hiphop som ett redskap med vilket hjälp förändring kan ske. Vidare beskriver artisterna hiphop som ett instrument som kan hjälpa dem att uppnå frihet och social förändring, hiphop är enligt dessa individer politik. Musiken och texterna används som ett redskap för att nå ut till folk och berätta vad artisterna menar är sanning om utanförskap, ojämlikhet, diskriminering och rasism i samhället. Hiphop tillhör varken ett land, en kultur, en etnicitet eller en individ, hiphop ses som en global röst för allting som är marginaliserat i samhället. I denna studie uppmärksammar Librado (2010) även det faktum att hiphop har varit ett sätt för ungdomar, men även den övriga befolkningen att finna sin identitet. Genom musiken har många funnit ett sätt att relatera till, och stärka sin identitet på så sätt att artisterna lyfter de orättvisor i samhället och påpekar att människor inte har någonting att skämmas över oavsett vilken grupptillhörighet de har eller inte har. Trots att hiphop är en global konstform, kan man i denna studie se att det i det här samhället blir lokalt anpassat. Konstformen anpassas efter den lokala kulturen, språket och etniska symboler. Sammanfattningsvis kan man dra slutsatsen att denna studie påpekar hur hiphop kan vara en viktig komponent vid identitetsskapande samt kulturell och etnisk tillhörighet (Librado, 2010).

I sin avhandling *Reading rap* har Kalle Berggren (2014) undersökt hur manliga, svenska hiphopartister skildrar kön, klass, rasism och sexualitet i sina låtar. Hans undersökning visar bland annat att ras har en relativt stark koppling till bland annat klass, mer specifikt arbetarklass. Dessa två aspekter kopplar artisterna vidare till rasism, förorter och politiskt motstånd. I *Reading rap* refererar Berggren till sin tidigare studie *Degrees of intersectionality* (Berggren, 2013) där han beskriver hur det postkoloniala perspektivet visar att det fortfarande finns spår av kolonialismen i vårt samhälle. I några av låtarna som undersöks i studien visas en anstruken bild av stigmatiserade förorter leva kvar. Detta är något som även Stroud (2004) belyser i samband med rinkebysvenskans utveckling i Sverige. Den stigmatiserade synen på invandrare lever kvar på grund av samhällets definition av invandrare som en av de minsta resurserna i samhällshierarkin. I dessa låtar målas det upp två olika bilder av "vithet", en rasbiologisk bild, och en bild av de olika nationaliteterna i Europa. Individer som inte betraktas som "vita" inom Europa anses vara invandrare, oavsett deras medborgarskap, födelseort eller deras erfarenheter av migration (Berggren, 2013). Precis som i resten av Europa finns det en liknande bild av invandrare i Sverige. Gränsen mellan svensk och invandrare avgörs oftast av individens hudfärg, det vill säga att personer med en annan hudfärg än "vit" anses vara invandrare (Berggren, 2014). Berggren (2014) konstaterar även att Sverige anses vara ett av de mer jämlika länder i Europa när det kommer till invandring men trots det är flera storstadsområden i Sverige segregerade. Därför är det

högst troligt att detta är en fråga om ras, inte migration, då vita personer sällan anses vara invandrare. Viktigt att lyfta är att Berggren (2014) förhåller sig till ett amerikanskt sammanhang där skillnaderna mellan vit och icke-vit ser annorlunda ut än i Sverige där olika ”typer” av vithet behandlas på olika sätt. En annan intressant aspekt som Berggren (2014: 35) lyfter är att afro-svenskar är de svenskar som är mest utsatta för hatbrott och menar att det har en koppling till den bild av etnicitet som finns i landet. Trots att dessa ojämlikheter finns dokumenterade, finns det inom det svenska samhället en uppfattning om etnisk acceptans, som bidrar till att frågor om etnicitet inte tilldelas mycket plats i samhällsdebatten. Det är något som återspeglas i de svenska hiphoplåtarna och artisternas skildring av ojämlikhet som grundas i bland annat etnicitet och klass. Låtarna lyfter de problem som rasifierade individer möter i sin vardag och hur det påverkar deras syn på samhället i stort, men även hur deras egen roll i samhället påverkas av detta. De ämnen som dessa låtar behandlar handlar främst om rasism, fattigdom och förtryck. (Berggren, 2014).

Ove Sernhede (2007) har i sin studie *Alienation is my nation* undersökt hur hiphop och unga mäns utanförskap samspelar i Sverige, där utanförskap i den här studien syftar på det faktum att inte känna någon grupptillhörighet. Undersökningen är en etnografisk studie bestående av deltagande observationer och intervjuer med ungdomar från Göteborgsförorten. Studiens resultat visar att ungdomarna upplever utanförskap som en del av deras vardag, och många av ungdomarna uttrycker att de inte känner sig som en del av det svenska samhället i helhet. Å andra sidan upplever många av dessa ungdomar en delaktighet i deras egna stadsdel, förorten som de bor i. Kärleken till ”den egna betongen” uttrycks framförallt genom hiphopen som är en stor del av dessa ungdomars vardag. Hiphopkulturen anses vara en gemenskap där den etniska bakgrunden inte spelar någon roll och där det finns plats för dem att uttrycka sina åsikter utan att riskera att hamna utanför. Sernhede (2007) hävdar även att hiphopen ses som postkolonial street-style kritik. Resultatet visar att många av ungdomarna upplever ett utanförskap, då deras egna identitet sätts på spel och förblir ovisst. De säger att de inte vet vilka de är och påpekar att det är ytterst svårt att identifiera sig som svensk då samhället inte ser en som det, men det är även svårt att identifiera sig med en nation som deras föräldrar kommer ifrån, då det kan vara svårt att relatera till. Nästan alla ungdomar som deltog i studien ser ”invandrarskap” som deras grundläggande identitet. Som en påföljd av utanförskap och känsla av att inte kunna definiera sig själv som svensk menar ungdomarna att ”invandrare” blir den enda identiteten som de kan anamma. Sernhede (2007) menar att detta blir problematiskt i samhällen där segregation är begränsad kontakt med samhället utanför förorten är en självklarhet.

2.2 Hiphop som skapare av identitet

Identitet som innebär en individs egna uppfattning av sig själv men även den uppfattningen som omgivningen har av en, har en relation till hiphop. Detta är något som Jeffries (2011) skriver om och refererar bland annat till stora världsartister som Jay -Z som beskriver hiphop som en av deras primära identiteter. Artisterna menar att de är hiphop och att den konsten de skapar blir en del av deras identitet eftersom den återspeglar deras liv. Jeffries (2011) skriver att hiphop anses vara en kultur som håller ”utsatta” individer samman, i många urbana miljöer, speciellt i storstadsområden. Många relaterar till hiphop för att de tror på att det reflekterar det verkliga livet och för att de ser och hör representationer som återspeglar deras personliga erfarenheter, därför finns det en chans att alla kan relatera till hiphop. Studien fokuserar på skillnader och likheter mellan mörkhyade och vita mäns relation till hiphop. Resultatet visar att männen i studien betraktar hiphop primärt som en ”kultur” och en form av uttryck eller kommunikation samtidigt som de är överens om att hiphop härrör från ekonomiskt missgynnade afroamerikaner i stadsområden. Båda grupper av respondenter beskriver hiphop som en del av deras identiteter och som en kultur som de lever dagligen. De mörkhyade respondenterna knyter deras uppskattning av hiphop till kollektiv rasidentitet, vilket de vita respondenterna inte gör. Det tyder på en annan korrespondens mellan deras personliga identiteter som vita och medlemmar i hiphopsamhällen som de tillhör. Mörkhyade respondenter bekräftar också en kollektiv äganderätt som inte existerar inom ramen för vita respondenters beskrivning av vad hiphop är (Jeffries, 2011). Studiens resultat visar att den främsta anledningen för de mörkhyade männen att lyssna på hiphop är det faktum att de kan identifiera sig med de skildringarna av rasidentitet som låtarna beskriver.

Respondenternas definitioner och användning av hiphop utmanar idén om att hiphop skulle vara ett uttryck för ett coolt ställningstagande. Analysdata tyder snarare på att det är mer passande att se hiphop som ett verktyg för att bygga upp identitet med flera användningsområden (Jeffries, 2011).

I deras bok *Global linguistic flows* (2009) gör Alim, Ibrahim och Pennycook en undersökning av olika kulturer, identiteter, språkets politiker och globalisering i relation till hiphop. Studien sträcker sig över Afrika, Asien, Australien, USA och Europa. Studien fokuserar främst på att undersöka de språkliga aspekternas utveckling inom hiphop världen över. De poetiska och språkliga analyserna av hiphoplåtar visar att texterna oftast är oerhört komplexa. Artisterna använder sig av bland annat kodväxling där olika språk beblandas på många olika sätt som blir ett kreativt uttryck. De använder sig inte bara av de konventionella poetiska konstruktionerna. Snarare tar de sig långt bortom det och med hjälp av innovativa rymtekniker som tillsammans med språket skapar de en värld av kreativitet (Alim, 2009). Flerspråkighet är ett utbrett fenomen som växer till följd av globaliseringen och har blivit en stor del av hiphopkulturen. Även om flerspråkighet ofta fungerar som en tillgång är sen enspråkiga normen fortfarande en stor del av hiphopkulturen, då många artister utövar sin musik på det språket som majoritetssamhället talar. Det är dock viktigt att påpeka att de flerspråkiga inslagen som artisterna tillämpar i sina låtar alltid ses som en tillgång och en chans till ett närmande till en mer öppen gemenskap (Omoniyi, 2009). Studien visar dock att artisterna brukar flerspråkighet i ett annat syfte än det traditionella som är att markera etnolingvistisk identitet. Flerspråkighet används istället som ett verktyg att visa att man skiljer sig från resten av befolkningen samtidigt som man vill visa att man tillhör den ”nya” generationen som är mer accepterande. Därför menar (Omoniyi, 2009) att flerspråkighet i det här sammanhanget snarare hör samman med lokal än etnisk identitet.

Gemensamt för all den tidigare forskning som presenteras i detta avsnitt är att det visar att hiphop används som en kommunikationsplattform men även som en identitetsmarkör som hjälper artisterna att återge de hierarkier som finns i samhället. Vi kan se att hiphop kan fungera för att skapa en slags gemenskap i all den ojämlikhet som upplevs finnas i samhället. Många av de ojämlikheter som beskrivs grundar sig i etniska, kroppsliga och kulturella skillnader där hiphop blir ett redskap för att belysa, och genom att göra så medvetandegöra och motarbeta dessa. Denna tidigare forskning blir därför relevant för uppsatsens syfte som är just att belysa hur dessa fenomen som ligger till grund för ett ojämlikt samhälle beskrivs även av de svenska hiphopartisterna.

3 Teori och begrepp

I följande avsnitt kommer jag att redogöra för det intersektionella perspektivet som fokuserar på att belysa olika maktmönster och strukturer i samhället, samt intersektionalitets centrala begrepp som min analys kommer att grunda sig i. Valet av teori föll på intersektionalitet på grund av dess breda omfång av sätt att närma sig en bred uppsättning koncept. Perspektivet belyser härigenom olika maktordningar samt en del komplexitet som finns i samhället. I dessa hierarkier tillämpat på hiphop kan intersektionalitet bidra till en förståelse för hur dessa hierarkier gestaltas i konstnärlig, musikalisk form. Den svenska hiphopen i överlag har tidigare visats behandla diverse typer av ojämlikheter i det svenska samhället med intersektionalitet som utgångspunkt (Berggren, 2014) och det blir därför intressant att närmare undersöka om dessa ojämlikheter framkommer även i mindre undersökningar, där endast ett fåtal låtar analyseras.

Utöver det intersektionella perspektivet och dess centrala begrepp kommer jag under detta avsnitt att lyfta övriga begrepp som har sin relevans i denna studie: *identitet* och *stereotyper*. Dessa två begrepp kommer inte att utgöra en del av analysen på samma sätt som det intersektionella perspektivet och de centrala begreppen, men identitet och stereotyper bidrar till att skapa en tydligare bild av vad artisternas faktiska budskap är samt på vilka sätt de väljer att uttrycka det på.

3.1 Intersektionalitet

Med utgångspunkt i tidigare forskning som har gjorts om hiphop och dess funktion i samhället blir intersektionalitet ett självklart val av teori. Hiphopen i sig blir en skärningspunkt i samhället som belyser ämnen och situationer som upprätthåller olika slags maktstrukturer och vidare leder till ojämlika förhållanden i samhället (Berggren, 2013).

Det intersektionella perspektivet belyser hur olika maktmönster formas och upprätthålls i ett samhälle. Perspektivet är ett analytiskt verktyg som hjälper att belysa de olika under- och överordningar som skapas i samband med de sociala kategoriernas samspel med varandra. (Lykke, 2005). Genom att belysa hur strukturella, filosofiska och materiella faktorer integreras blir intersektionalitet en viktig tillgång i kampen mot ojämlikhet och dominans. På senare tid har intersektionalitet blivit ett centralt perspektiv inom genusforskningen. I synnerhet ger intersektionalitet oss verktyg för att ifrågasätta standardförklaringar om de oföränderliga strukturer och värderingar i samhället som upprätthåller och rationaliserar ojämlikhet (May, 2015). Intersektionalitet som teori är väldigt nyanserat då flera dimensioner av samhällsliv och kategorier av analys inkluderas och blir en del av ett och samma analytiska redskap. Sammanfattningsvis kan man påstå att intersektionalitet speglar det sociala livets komplexitet (McCall, 2005).

Sociala kategorier som kultur, etnicitet, klass, hudfärg och språk är kategorier som kan utgöra olika skärningspunkter som i sin tur kan användas som redskap för att förklara orsaker till olika typer av ojämlikheter i samhället (Ahrne, 2012). Som den tidigare forskningen har visat har dessa ämnen en stor roll inom hiphopkulturen överlag. Därför är det intressant att närmare studera hur dessa företeelser uttrycks, inte bara inom hiphop som en kultur men mer specifikt inom just de svenska hiphoptexterna som fokuserar på att måla upp dessa skärningspunkter i det svenska samhället. Anledningen till att valet föll på begreppen etnicitet, kultur, klass, hudfärg och språk är att just dessa aspekter lyfts både implicit och explicit i alla tre låtar som denna studie undersöker. Inom den intersektionella forskningen framkommer det att flera dimensioner av ojämlikhet sträcker sig över olika sociala domäner och påverkar varandra till en viss utsträckning. Genom att inkludera de olika dimensionerna av ojämlikhet undviker man reduktionism, vilket gynnar det intersektionella perspektivets syfte som är att belysa hur olika hierarkier formas och uttrycks i samhället (de los Reyes och Mulinari, 2005:99). Gemensamt för alla dessa begrepp är att de har sin relevans för denna studie för att de representerar hierarkier som finns i dagen samhälle och är någonting som samtliga artister är överens om. Nedan presenteras en mer djupgående redogörelse av begreppen.

3.1.1 Etnicitet och hudfärg

Begreppet etnicitet härstammar från det grekiska ordet *ethnos* som i själva verket betyder folk. Begreppet användes från början som ett samlingsbegrepp som betecknade en stam eller ett folk som grupp och på så sätt kunde man karakterisera de olika folkgrupperna (Nationalencyklopedin, 2018). Begreppet användes även för att karakterisera folk som var ”annorlunda” och avvek från majoriteten. I många fall används begreppet för att beskriva personer med en låg ekonomisk status, olika minoritetsgrupper och speciellt migranter (Peterson och Åhlund, 2008).

I den traditionella användningen av begreppet etnicitet har aspekter som tillhörighet, identitet, gemensam kultur och historiska och gemensamma traditioner uppfattats som de egenskaper som gör en grupp unik (De los Reyes, 2008:47).

Etnicitet är ett svårdefinierat begrepp som kan ha olika betydelse i olika sammanhang, kopplat till olika aspekter som exempelvis kultur, identitet, religion, tillhörighet och identitet. Begreppet etnicitet har en social betydelse som ofta kopplas till de ovan nämnda aspekterna, men det finns även en vardagsförståelse av begreppet. Vardagsförståelsen är individuell och varierar beroende på kontext och samhällsdiskurs den används i, samtidigt som den ofta har en politisk innebörd. På grund av den ofta negativa laddningen, kopplat till ras och historiska aspekter som begreppet har med sig, ses begreppet etnicitet som en gränsdragare mellan grupperna ”vi” och ”dom” i samhället. Etnicitet innebär delvis att

man identifierar sig med en viss grupp med hänsyn till någon av de ovan nämnda aspekterna som exempelvis kultur eller identitet, men begreppet innebär även utanförskap. I och med användningen av begreppet etnicitet skapas det möjligheter som tillåter oss att göra skillnad på olika etniciteter, det vill säga förstärka ”vi” och ”dom” känslan, som i sin tur leder till utanförskap (De los Reyes, 2008).

Även Hylland Eriksen (2000) beskriver i sin bok *Små platser – stora frågor* etnicitet som ett relativt invecklat begrepp som kräver en stor förståelse och kunskap om de olika samhällsstrukturerna. Begreppet definieras som en social och kulturell konstruktion som inte har några ”objektiva kulturskillnader”. ”Kriterierna för vilka kulturella skillnader som görs relevant av aktörer, det vill säga vad som konstituerar etnicitet, kan vara klassificeringar grundade på uppfattningar om utseende klädedräkt, ekonomisk verksamhet, religion eller språk, eller en kombination av sådana faktorer” (Hylland Eriksen, 2000:285).

I vardagligt språk har begreppet etnicitet fortfarande en koppling till minoritetsfrågor och hudfärg men inom den sociala antropologin har begreppet en annan innebörd. Det refererar till aspekter av relationer mellan grupper som anser sig själva sticka ut, men är även utpekade av andra som kulturellt åtskiljande (Hylland Eriksen, 2010). En intressant tanke som Hylland Eriksen, (2010) lyfter är att ras och etnicitet är två begrepp som har relativt olika påverkan på individer, trots det faktum att begreppen ofta sätts i relation till varandra. Hänvisningar till hudfärg är någonting som i många fall kan väcka negativa associationer och skapa känslor av utanförskap, medan etnicitet kan användas för att tala om olika grupper av individer på ett mer inkluderande och positivt sätt. I många sammanhang tenderar människor att sammanlå begreppet ras och etnicitets egentliga innebörd, därför är det viktigt att ha i åtanke att ras syftar endast på utseende medan etnicitet omfattar fler aspekter än endast det yttre. Begreppet ras används oftast för att göra skillnad på människor utifrån deras hudfärg och på sätt ställa dem i kontrast till varandra (Werner och Björk, 2014). Med utgångspunkt i Werner och Björks (2014) definition av begreppet ras kommer det i denna uppsats att refereras till hudfärg i sammanhang där individers utseende baserat på deras hudfärg beskrivs och berörs.

Werner och Björk (2014) skriver om synen på hudfärg som en social företeelse där den visuella uppfattningen av individer spelar stor roll för hur man väljer att tolka individens utseende och utifrån det även individens nationalitet. Världen runt, inklusive Sverige förekommer vithet i olika skalor, trots det menar Werner och Björk (2014) att vithet i Sverige syftar på något som man benämner som ”typiskt svenskt utseende”, det vill säga blond och blåögd. I Sverige görs det alltså skillnad på vit och svenskt vit. Intressant tankegång som Werner och Björk (2014) för är att svenskarna har blivit mer fixerade vid det typiskt svenska utseendet på senare tid, samtidigt som diskussionen om det typiskt svenska utseendet egentligen är en föreställning om hur en svensk ska se ut snarare än hur den faktiskt ser ut.

Viktigt att nämna är att även hudfärg och klass är två aspekter som förknippas med varandra och används som ett sätt att placera ut människor på olika nivåer i dagens hierarkiska samhälle, det vill säga att den svenska vitheten hamnar högst upp i klasshierarkin (Werner och Björk, 2014: 48). En intressant aspekt som dessa forskare trycker på att hårfärg är en av de största anledningarna till att vita människor med en annan hårfärg än blond blir kallade för svartskallar. Trots att många försöker främja mångfald och se utanför den ariska bilden av hur en svensk ser ut är det vita idealet ”[...] mer homogent än någonsin och får allt fler – oavsett ras och bakgrund – att blondera håret, använda blå kontaktlinser och låta operera sig för att uppfylla normen för hur en svensk ska se ut” (Werner och Björk, 2014: 351).

3.1.2 Kultur och klass

Kultur kommer från latinska *cultura* och betyder odling eller bildning (Nationalencyklopedin, 2018). Kultur är ett invecklat begrepp med många aspekter som influenser. Vad en kultur är och vad den består av beror på vilken samhällsdiskurs man talar om. Olika diskurser kan ha olika kulturer, som till exempel skolkultur, filmkultur, musikkultur och så vidare. Kulturbegreppet ses i många sammanhang,

som någonting fast och oföränderligt, det vill säga som någonting som används för att beskriva en viss grupps tankar och värderingar samt sättet de är på, som är representativa för just den gruppen. Inom *kulturvetenskapen* ses kulturbegreppet ur ett annat perspektiv. Här ser man på kultur som någonting föränderligt, någonting som påverkas av den sociala verkligheten. Det vill säga att innebörden av begreppet kultur varierar beroende på vilket socialt sammanhang begreppet används i och vad det syftar på (Hammarén och Johansson, 2007).

Kultur som social praktik visar att kultur är något högst föränderligt och handlar om var och hur vi skapar och utbyter mening mellan varandra, samt hur vi definierar och förhåller oss till den värld vi lever i (Hammarén och Johansson, 2007:79).

En kultur kan användas som ett stöd i en förståelseprocess av en individ, det vill säga att en kultur kan hjälpa omgivningen att förstå den enskilda individens uppförande och utifrån det ”rättfärdiga” individens sätt att vara. Det är dock viktigt att vara medveten om att en kultur inte är den enda orsaken till någons beteende och kan inte heller förklara ett visst beteende fullt ut (Ahmadi och Söderholm Carpelan, 2003). Sammanfattningsvis kan man påstå att kultur är en flytande företeelse som är i ständig utveckling och förändring beroende på situation och individ som närmar sig det. Likaså kan man påstå att kulturell identifikation innebär en ständig förhandling med omgivningen. Precis som kulturbegreppet förändras även individens kulturella identitet i beroende på vad eller vilka man jämför sig med (Hylland Eriksen, 1999).

Begreppet klass kommer från latins *classis* och betyder avdelning eller kategori. Inom samhällsdiskursen används begreppet för att beskriva gruppindelningar baserat på gruppens ekonomiska och sociala ställning i samhället (Nationalencyklopedin, 2018). Block (2014) talar om social klass som ett sätt att beskriva hur samhället är uppdelat på ett sådant sätt där individer lever under olika ekonomiska förhållanden. Ett sådant levnadssätt kan till slut ge upphov till olika sätt att tänka och bete sig vilket vidare kan resultera i att man lever i olika kulturer. Tidigare forskning visar att etnicitet och nationalitet har en stor påverkan på hur människor blir uppdelade och vilka egenskaper de tillskrivs i varje samhälle. Hudfärgen på individen och klass är ofta sammankopplade, vilket innebär att det sociala, icke-nödvändiga anslutas till samhällets ekonomiska sfär. Genom att ha det i åtanke kan man bättre förstå klass och klassituationens variation (Block, 2014). Dorling (2017) skriver att även klass och segregation är två aspekter som ofta går hand i hand i många samhällen. På grund av sina sociala och ekonomiska förutsättningar blir många grupper segregerade och i vissa fall isolerade från resten av befolkningen. I de flesta fall handlar det om människor som tillhör den så kallade arbetarklassen. Dorling (2017) menar att den geografiska segregationen leder till mindre och mindre interaktion de olika klasserna emellan, vilket bidrar till upprätthållandet av de skillnaderna bland dessa grupper.

Hand i hand med segregation går även kultur. Kabat och Sartelli (2017) skriver att kultur har en stor roll när det kommer till klassidentifikation. De talar specifikt om migranter som tillhör arbetarklassen och menar att ”resterande” migranter, det vill säga de som tillhör någon av de övriga klasserna inte får den negativa uppmärksamheten som de som tillhör den faktiska arbetarklassen. Denna uppmärksamhet är inte någonting positivt, den kommer upp till ytan i sammanhang där klass och migration kan associeras med negativa förhållanden, beteenden och synsätt.

3.1.3 Språk

Den bokstavliga innebörden av språk syftar på språk som människans mest avancerade och brukade kommunikationsmedel (Nationalencyklopedin, 2018). Weber och Horner (2012) skriver att det finns två olika syner på språk, den ena är en ”populärsyn” på språk som handlar om att göra skillnad på ett språk och dess dialekter samt ställa dem i en hierarkisk relation till varandra, där andra dialekter än standardspråket får en lägre status. Den andra synen är en ”expertsyn” på språk som till skillnad från den ”populärare” synen föredrar att se språk som en helhet som innehåller olika språkliga repertoarer och varieteter, där ingen varietet är bättre än den andra och standardspråket är bara en av dessa varieteter (Weber och Horner, 2012). I samband med språk talas det ofta om språkideologier och vad

dess betydelse och återspeglning i samhället, de syftar på språkets struktur och användningsområden. Språkideologier är kulturella system av idéer och känslor, normer och värderingar, som styr människans sätt att tänka kring språk. I och med att språkideologier utgör en förenklad realisation av verkligheten utgör de därför ett stereotypiskt tankesätt (Weber och Horner, 2012:16).

Hur vi använder språket påverkar hur innehållet blir förstått och bemött. Performance är ett begrepp blir aktuellt i samband med språk och dess inverkan på människor. Begreppet omfattar språket som kommunikationsform och sättet som språket används på för att framföra och belysa olika typer av budskap och innehåll. Performance kan exempelvis fungera som ett sätt att se hur den lingvistiska aspekten av hiphoptexter kan användas för att tolka och beskriva texternas innebörd. Språket kan användas som ett redskap för att undersöka hur människor med hjälp av lingvistiska verktyg väljer att positionera sig själva i olika samhällskontext och i samspel med olika intersektioner som finns i samhället som exempelvis etnicitet (Stroud och Williams, 2014).

När det gäller språket i sig kan det vara intressant att belysa språkets påverkan på den enskilda individen. För många individer fungerar språk som ett medel att uttrycka sin identitet och tillhörighet på. Genom att tala ett visst språk, anamma vissa ord och uttryck eller genom att helt enkelt välja att omges av människor som använder språket på ett visst sätt, tillåter man språket blir ens identitetsmarkör. Det vill säga att identiteter och olika gruppstillhörigheter skapas med hjälp av den lingvistiska sfären som omger en (Bauman, 2005).

3.2 Övriga begrepp

Begreppen *identitet* och *stereotyper* definieras nedan på grund av deras viktiga roll i hiphoptexter. Etnicitet, kultur, hudfärg, klass och språk lyfts i de undersökta låtarna som aspekter som bär ett stort ansvar för hur individers identitet skapas och utvecklas. För att kunna förstå låtarnas innebörd är det viktigt att kunna förstå vad identitet är och vad den har för roll i en människas liv. Hiphop fungerar precis som Jeffries (2011) skriver, som en viktig komponent som tillåter olika identiteter att skapas, prövas och uttryckas. Detta ofta i samspel med andra aspekter som exempelvis etnicitet. Att begreppet identitet inte blir en enskild del av analysen beror mestadels på att begreppet i sig är stort och omfattar många olika aspekter. På grund av sitt breda omfång kan begreppet snarare missgynna än gynna analysen och är därför mer relevant att lyfta i diskussionsdelen där det kan ges mer utrymme i samspel med de övriga begreppen.

Stereotyper är också en viktig komponent i de tre låtarna som denna uppsats analyserar. Begreppets relevans för denna uppsats har att göra med att artisterna refererar till stereotypiska antaganden som ett sätt att visa och bevisa att de stereotyperna antaganden är en del av vardagen, samtidigt som artisterna använder dessa för att förstärka och förtydliga vissa åsikter. Stereotyper är precis som identitet mer relevant att diskutera i en bredare kontext än bara begreppets egna.

3.2.1 Identitet

Identitet är ett svårdefinierat begrepp, främst för att identitet är personligt och individuellt. Varje individ har en egen identitet som influeras av olika aspekter som till exempel kön, ålder, kultur och etnicitet. Även platsen man bor på samt det historiska sammanhanget man befinner sig i påverkar ens identitetsskapande (Hammarén och Johansson, 2007). Begreppet identitet härstammar ursprungligen från latinskas *identitas* som betyder "likhet". Identitet handlar om självbild och individens medvetenhet om sitt egna jag samt sin egen personlighet (Nationalencyklopedin, 2018).

[...] att veta vem man är och att veta att man är unik och en speciell individ – är ett grundläggande mänskligt behov. Utan en identitet och en föreställning om vilka vi är, blir vi förvirrade och vilsna (Hammarén och Johansson, 2007:9).

Hammarén och Johansson (2009) skriver att begreppet identitet är den uppfattning en individ har om sig själv och vem hen är som person i det samhället eller den omvärlden som omringar henom. En persons identitet sätter personen i olika fack, det vill säga att identitet skulle kunna användas som ett sätt att kategorisera människor i olika grupper, som till exempel män och kvinnor, unga och gamla, invandrare och svensk, och så vidare. Att kategorisera människor har blivit särskilt aktuellt i det moderna samhället som vi lever i, många finner ro i att exempelvis identifiera sig med sitt yrke (Hammarén och Johansson, 2009).

Identitet som begrepp kan delas in i många olika underbegrepp, två av dessa är *individuell identitet* och *kollektiv identitet*. Individuell identitet är, precis som det låter, en persons egna individuella identitet som en själv väljer, medan kollektiv identitet kopplas samman med olika gruppstillhörigheter. Det är mycket vanligt att förtryckta grupper i samhället använder sin *kollektiva identitet* som en tillgång för att kämpa för sina rättigheter. I samband med globalisering blir diskussionen om människors olika identiteter allt vanligare. Diskussionen om inget mindre än nationella identiteter är aktuella i samhällen där exempelvis krig har blivit ett resultat av de olika nationaliteters skillnader. Den diskussionen är dock lika aktuella i samhällen där flyktingar söker ett nytt hem. Man talar om att en del av dessa personers identitet är försvunnen som en påföljd av deras flykt och att de samtidigt söker en ny identitet i det nya landet som de kommer till (Hammarén och Johansson, 2007).

3.2.2 Stereotyper

Begreppet stereotyp används för att förklara ett mönster eller ett drag som ska föreställa allmän uppfattning av en viss grupp individer i samhället. Dessa mönster eller karaktärsdrag är typiska för just den specifika gruppen, som till exempel föreställningar om vad som är typiskt manligt eller typiskt kvinnligt. Stereotyper bidrar till att upprätthålla en föreställning om hur någon/några är eller borde vara, samtidigt som stereotyper ofta förknippas med ofördelaktiga förhållningssätt (Nationalencyklopedin, 2018).

Hinton (2013) skriver i sin bok *Stereotypes, cognition and culture* att stereotyper kan ses som en förklaring till olika sociala praktiker som vi iakttar. Begreppet kan även beskrivas som snabba bedömningar som inte kräver någon eftertanke och som förser oss med en redan färdig bakgrund till varför en person beter sig på ett visst sätt i enskilda situationer. När vi väl har kategoriserat en individ eller en grupp kan vi därefter stereotypiskt ”bedöma” och ”förklara” deras beteenden, åsikter med mera. Stereotyper är precis som ovan nämnt, snabba bedömningar av individer utifrån det som vi tror att vi vet om individen.

Hylland och Eriksen (2000:287) skriver att stereotyper i många fall används i samband med etnisk och social klassifikation som i sin tur innebär att man bestämmer att människor tillhör så kallade ”fasta typer” av människor. Sättet som stereotyper nyttjas på kan resultera i att gruppen som själva stereotyperna syftar på kan så småningom anamma och börja bete sig så som stereotyperna föreskriver. Som Hylland och Eriksen (2000:288) skriver bidrar de ”också till att skapa social ordning, genom att erbjuda ett enkelt schema över typer av människor att förhålla sig till. Ofta innebär detta även ett givet rollmönster i förhållande till de olika kategorierna” (Hylland Eriksen, 2000:288).

4 Metod och material

4.1 Artister och låtar

Under detta avsnitt presenteras tre korta beskrivningar av de artister vars låtar används i denna studie. Detta för att skapa en tydligare bild av vilka artisterna är samt för att underlätta förståelsen av de situationer och ämnen som låtarna behandlar. Låtarna som undersöks i studien är tre svenska hiphoplåtar, *Suedi* av Erik Lundin, *50 länder* av hiphopduon Mohammed Ali och *I skuggan av hjältar* av Parham. Skälet till att just dessa tre låtar valdes är delvis artisternas relevans i nutida Sverige och delvis de ämnen som låtarna behandlar.

Ibrahima Erik Lundin Banda, som numera går under artistnamnet Erik Lundin är en svensk hiphopartist. Intresset för hiphop, låtskrivande och författarskap har funnits sedan en ung ålder, men hans framgång inom musikbranschen har aldrig varit självklar, vilket motiverade honom till att skaffa sig en fyraårig ekonomiutbildning på ett universitet i USA. Erik Lundin är född och uppvuxen i Sverige med en svensk mor och en gambiansk far. Eriks framgång inom svensk hiphop är stor då han idag räknas som en av Sveriges största hiphopartister (Benyamin Sir, 2015).

Parham Pazooki är också en svensk hiphopartist från Göteborg, där han har bott största delen av sitt liv. Parham kom till Sverige som flykting från Iran tillsammans med sin familj när han var två år gammal. Hiphopintresset upptäcktes tidigt i ungdomen men det var någonting som han fick arbeta med i smyg, då en stadig utbildning var den viktigaste prioriteringen. När Parham släppte sitt första album 2014 tog det inte lång tid innan han blev ett känt namn inom den svenska hiphopsfären (Andersson, 2014; Benyamin Sir, 2016).

Mohammed Ali är en svensk hiphopduo som består av Mohammed Anwar Ryback och Rawa Farok Mohammed Ali. Tillsammans med sin familj från Somalia flydde Mohammed till Sverige på 90 – talet och har spenderat den större delen av sitt liv i Flemingsberg. Rawa är uppvuxen i Sverige och har länge bott i Stockholmsförorter. Duon berättar att deras musik är representativ för deras liv och fungerar som en slags samhällskritik (Benyamin Sir, 2016; Nykvist, 2016).

4.2 Metodval

Studien består av en kvalitativ kritisk diskursanalys som öppnar upp för granskning av olika maktstrukturers påverkan på identitet och tillhörighet som framställs i de tre ovan nämnda låtarna. Mackey och Gass (2017) förklarar att kvalitativa studier ger en holistisk bild av det studerade fenomenet, samtidigt som det bidrar till att avnaturalisera dessa. Ett kvalitativt tillvägagångssätt innebär ett intensivt arbete med mindre antal deltagare och data, vilket skapar förutsättningar för en djupare analys av det studerade ämnet.

Kritisk diskursanalys används för att förklara, beskriva och tolka diverse sociala maktstrukturer. Med hjälp av kritisk diskursanalys kan man se diskursiva praktiker både som strukturerade och strukturerande, därför kan de engagera med både sociala strukturer och sociala praktiker. Huvudfunktionen med kritisk diskursanalys är själva analysen av textens relation till dess sociala, diskursiva och historiska kontext (Blackledge, 2009: 296). Enligt Winther Jørgensen och Philips (2000) bidrar diskurser till att forma och omforma omvärlden och dess sociala grupperingar, samtidigt som de olika diskurserna är i ständigt samspel med varandra, det vill säga för att kunna existera är en diskurs alltid beroende av en annan diskurs existens. Den kritiska diskursanalysen belyser hur texter samspelar med omgivningen, i synnerhet hur de används av mottagaren. Med utgångspunkt i den kritiska diskursanalysen bör all text ses som sociala utrymmen där två sociala processer förekommer samtidigt: kognition och representation av världen, och en social interaktion. En multifunktionell syn

på text är därför nödvändig (Fairclough, 2010). Förutom att beskriva diskurspraxis syftar kritisk diskursiv analys på att förklara förhållandet mellan språk och social struktur på en institutionell, lokal och samhällsnivå (Blackledge, 2009).

I min studie innebär detta att undersöka hur de olika socialt konstruerade företeelser och maktrelationer förenade med dessa företeelser gestaltas i tolkningen av de ovan nämnda låtarna. Studien syftar dock inte till att kartlägga diskurser på specifika artister eller låtar, utan snarare till att analysera texterna som ett slags diskussionsforum där olika identiteter formas och träder fram.

4.3 Urval

För att underlätta val av material valde jag att fokusera på artister som har släppt nya låtar under de senaste två åren och har ett stort antal (över 150 000) lyssnare per månad, detta för att jag ville lägga fokus på artister som får mycket uppmärksamhet i dagsläget. För att få fram antalet lyssnare per månad valde jag att använda mig av Spotifys statistik. Ämnen som låtarna behandlar har dock haft den största betydelsen vid val av låtarna. Jag har under processens gång alltid haft mina frågeställningar i åtanke, det vill säga att jag fokuserade på låtar som behandlar teman som, etnicitet, identitet, kultur, språk, hudfärg och klass. Anledningen till att tre olika hiphopartisters låtar valdes som utgångspunkt för studien är för att lättare kunna generalisera resultatet.

4.4 Data och analys

Materialet i denna undersökning består av tre hiphoplåtar och analysarbetet kan delas upp i två delar. Den första delen är en granskande del där jag analyserar och tolkar olika maktdimensioner som framkommer i låtarna för att skaffa mig en överblick över låtarnas innehåll och relevans för studien. Den andra delen består av en närläsning av låttexterna med fokus på etnicitet och dess närliggande begrepp, närläsningen leder vidare till en djupare analys.

Som kompletterande material använder jag även tidigare publicerade intervjuer med två av artisterna där de talar om bakgrunden till deras texter, en av artisterna i intervjun ligger dock inte bakom någon av de undersökta låtarna men talar om hiphopens betydelse som sådan. Intervjuerna används främst som ett kompletterande material som bidrar till en djupare förståelse av låttexterna och deras bakgrund. Blommaert och Dong (2010) skriver att den som utför studien ofta kan gynnas av att ha olika typer av data för att skapa sig en större förståelse för ämnet. Genom att studera både låtarna och artisternas intervjuer får jag tillgång till fler infallsvinklar som kan vara en styrka för min analys.

Analysen består av tre delar, där begreppen etnicitet och hudfärg (avsnitt 5.1), klass och kultur (avsnitt 5.2) samt språk (avsnitt 5.3) utgör en varsin del. Genom att lägga upp analysen på ett sådant sätt skapas det en tydlig överblick över varje område/företeelse samt de maktstrukturer som de belyser i varje låttext. Detta upplägg öppnar upp för en undersökning av studiens frågeställningar med utgångspunkt i det intersektionella perspektivet och dess begrepp. Syftet med upplägget är att underlätta tolkningen av resultatet och få en tydlig överblick över det undersökta ämnet. Analysupplägget är influerat av hermeneutiken och den så kallade hermeneutiska cirkeln eller spiralen som går ut på att skapa en meningsfull tolkning av innehållet. Genom att dela upp analysen i teman eller områden skapar man en cirkulär tolkningsprocess där man använder varje ny förståelse av ett tema eller ett område som en förförståelse till nästkommande tema (Mackey och Gass, 2010).

4.5 Etik

Vetenskapsrådets (2002) riktlinjer för forskningskrav vid utförande av ett nytt forskningsprojekt har funnits i åtanke under studiens utveckling. Däremot har de fyra forskningskraven (informationskravet, samtyckekravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet) inte varit relevanta för just denna studie, då inga ”levande” informanter är involverade. Allt material som används i studien är sedan tidigare offentliggjort. Jag är dock etiskt när det behövs på så sätt att jag håller mig medveten om hur jag väljer att formulera mig kring artisternas texter och åsikter.

5 Analys och resultat

5.1 Etnicitet och hudfärg

I låtarna *Suedi*, *I skuggan av hjältar* och *50 länder* behandlas etnicitet och synen på hudfärg på flera olika sätt. De implicita referenserna till etnicitet och hudfärg har att göra med artisternas utseende, boendeplats och flera andra faktorer. I låtarna beskriver artisterna hur de olika faktorerna påverkar deras vardag samt sättet de bemöts på av omgivningen. Detta är något som kommer till uttryck i följande rader i *Suedi* (utdrag 1).

Utdrag 1. Erik Lundin, *Suedi*

När vuxna kollar snett, kände bara skam,
Fick höra ordet neger som det var mitt förnamn,
Jag var andra generationen,
Kände tonen på lektionen,
I bussen, på vägen till stationen

De los Reyes (2008) skriver att etnicitet har stora kopplingar till synen på hudfärg och negativa historiska aspekter som ger även begreppet etnicitet en negativ laddning. I det ovanstående citatet (utdrag 1) belyser Lundin att människor har kallat honom för n-ordet så pass många gånger att han likväl hade kunnat heta så. Här ser vi att hans etnicitet som i det här fallet har en koppling till just hans hudfärg uppmärksammas av omgivningen. Det resulterar i negativa reaktioner som exempelvis att vuxna tittade snett på honom när han var barn. Lundins syn på sin egen hudfärg verkar vara relativt negativ. Han berättar att han kände skam på grund av sin hudfärg eftersom det stack ut och människor uppmärksammade honom på ett negativt sätt, genom att bland annat kalla honom för n-ordet. Werner och Björk (2014) skriver att det vita idealet i Sverige är mer homogent än någonsin, något som delvis kan förklara det bemötandet som Lundin beskriver.

I en intervju med hiphoptidskriften *Kingsize magasin* (2015) berättar Erik Lundin om sina upplevelser att bli sedd utifrån sin hudfärg, samt vad hans svenska namn har för koppling till hans hudfärg.

Jag heter Erik Lundin och nej, jag är inte adopterad. Om du tänker namnet ”Erik Lundin” så tänker du förmodligen inte på någon som ser ut som mig - OM personen inte är adopterad. Det i sig blir ett statement: Jag heter Erik Lundin. Jag är född här (Erik Lundin, 2015).

I ovanstående citat från en intervju med *Kingsize magasin* säger Lundin att hans utseende inte stämmer överens med omgivningens förväntningar på hur en person med ett typiskt svenskt namn ser ut, det vill säga en vit person. Här kan vi se att Lundins hudfärg inte är det enda som blir ifrågasatt utan även hans namn. Just på grund av det blev hans namn ett sätt att hantera omgivningens ifrågasättande av hans etnicitet, hans namn är den enda redskapen han kan använda sig av för att styrka sin svenska etnicitet. Detta kan kopplas till Berggrens (2013) diskussion om vithetsnorm och

det faktum att vita personers etnicitet inte blir ifrågasatt i lika hög grad som en icke vit persons etnicitet. Icke vita personers etnicitet, födelseort eller medborgarskap spelar sällan någon roll i bedömningen av en persons egentliga etnicitet, istället fokuserar man på de ytliga faktorerna som exempelvis hudfärg. Trots att Lundin använder sitt svenska namn för att "förtydliga" sin svenska etnicitet förblir hans hudfärg fortfarande ett "hinder" då han fortfarande blir ifrågasatt och adoption antas vara en förklaring som ligger bakom hans svenska namn. Här kan man även dra paralleller till Werners och Björks (2014) resonemang om svensk vithet, och de förväntningar som finns på hur en svensk ska se ut i jämförelse med en icke svensk. Lundins skildring av de bemötanden som han har blivit utsatt för visar att ett svenskt namn inte är tillräckligt för att kunna hävda sig som svenska, hudfärg är en avgörande faktor. Denna problematik gestaltar Lundin även i *Suedi* (utdrag 2).

Utdrag 2. Erik Lundin, *Suedi*

Flyttade från Rinkeby fem år gammal,
Det bäst att ni åker hem fick mamma höra utav grannar,
Västerort, första luften som jag inandats,
Ändå sas det att jag invandrat

Hylland Eriksen (2010) påpekar att innebörden av begreppet etnicitet i många fall syftar på individer som av omgivningen anses vara kulturellt åtskiljande, beroende på bland annat deras hudfärg, religion, boendesituation etc. När Lundin skriver att grannarna bad hans mamma att flytta "hem" (utdrag 2) visar det på ett rasistiskt iakttagande, trots att hans mamma är svensk. I likhet med det Hylland Eriksen (2010) skriver kan man dra slutsatsen att omgivningen, i det här fallet Lundins grannar, ser honom och hans mamma som kulturellt åtskiljande, något som kan ha med Lundins hudfärg att göra. I detta utdrag skriver Lundin även att han är född i Sverige men att han ändå anses vara invandrare, detta beror återigen på hans etniska bakgrund. Det är ett tydligt exempel på hur "vi" och "dom" grupperingarna skapas och precis som de los Reyes (2008) skriver även förstärks, hon menar att man i samband med att göra skillnad på olika etniciteter skapar en förstärkande effekt av dessa grupperingar. De leder vidare till en känsla av utanförskap och främlingskap. Resultatet av "vi" och "dom" synsättet blir att vissa personer inte känner sig hemma där de bor, något som Lundin beskriver på följande sätt (utdrag 3).

Utdrag 3. Erik Lundin, *Suedi*

Snart dags att jag tar mitt pick och pack och ba drar,
Ska lämna Svea för gott, så fort dom kallar mig klar,
Tog planet till släkten, när jag var innanför dörr'n,
Kände mig hemma, nu är Sverige blått ett minne från förr,
Tills dan vi hängde omkring och plötsligt hände nåt hemskt,
För kussens polare blev jag presenterad som svensk,
Ja va Suedi, ja vakna upp och va Suedi

Lundin beskriver att han planerar att lämna Sverige och åka till sin släkt i Gambia (utdrag 3) där hans pappa kommer ifrån så fort han har tjänat ihop tillräckligt med pengar. När han kom till Gambia kände han sig äntligen hemma och lämnade Sverige bakom sig. Denna rad förtydligar att han inte kände sig hemma i landet som han föddes och växte upp i då han behövde åka till ett annat land som han inte har någon förankring till förutom den etniska bakgrunden för att känna sig hemma. Det kan stärkas av De los Reyes (2008) resonemang om att etnicitet innebär att identifiera sig med en grupp som har liknande egenskaper och förutsättningar som en själv. I Lundins fall verkar hans identifikation med Gambia mestadels handla om hudfärg och en kulturell och etnisk bakgrund som skiljer sig från den svenska. När Lundin väl är i Gambia anses han vara svensk vilket han först upplever som något negativt men samtidigt blir han äntligen medveten om att han är svensk, fastän det är något som uppmärksammas endast när han lämnar Sverige. Detta kan tolkas på två sätt, den negativitet han upplever när han först blir presenterad som svensk kan bero på att han kände att han inte hör hemma i Gambia heller, då han inte ses som gambian där, men det kan också tolkas som att han blir glad för att någon äntligen ser honom som svensk, något som han egentligen känner att han är.

Mohammed Ali lyfter i sin låt *50 länder* ett liknande resonemang (utdrag 4) där de beskriver sin nationella tillhörighet som ett dilemma eftersom att de ständigt blir placerade i olika fack som tilldelar dem olika nationaliteter baserat på deras etnicitet.

Utdrag 4. Mohammed Ali, 50 länder

Kalla inte mig för kurd, woriya eller svenne,
Jag växte upp med vänner ifrån 50 länder,
Här i Sverige är vi svartskallar, invandrare, utländsk,
Men i mitt hemland blir jag kallad för svensk

I dessa rader (utdrag 4) uttrycker Mohammed Ali ett missnöje med att kategoriseras av omgivningen. Artisterna i Mohammed Ali bli kategoriserade delvis genom att bli tilldelade den etniska etiketten kurd och svenne (svensk), och delvis genom att bli refererade till som "woriya" vilket syftar på (mörk) hudfärg. Detta kan vidare kopplas till hur Hinton (2013) beskriver att människor använder sig av stereotyper. De används som ett redskap för att förstå och förklara vissa enskilda individer eller grupper. På samma sätt används stereotyperna i detta fall (utdrag 4) för att tilldela någon en etnisk etikett. Hylland Eriksen (2000) understryker det faktum att stereotyper ofta används i samband med etnisk klassifikation för att bestämma fasta typer av människor. Genom att tydliggöra att de inte vill bli tilldelade någon etnisk tillhörighet visar Mohammed Ali att de blir utsatta för motsatsen. Även Parham är inne på ett likande spår (utdrag 5).

Utdrag 5. Parham, I skuggan av hjältar

Man vill ba passa in, bli integrerad [...]
Vad vet du om att lämna ditt folk helt, svälja sin stolthet
Ställa dig i kö, hamna långt ner
Och omges av rasismen

Här (utdrag 5) syftar Parham på personer med en annan etnisk bakgrund än svensk och beskriver viljan att kunna integreras in i samhälle. Etnisk bakgrund blir i det här fallet ett hinder i ett hierarkiskt samhälle som utsätter dessa personer för rasism. Återigen delas människor upp i grupper "vi" och "dom", där "vi" har en högre status och position i samhället än "dom" (de los Reyes, 2008). Parham skriver uttryckligen att "dom" hamnar längst ner på prioriteringslistan samtidigt som "dom" omges av rasismen som majoritetsgruppen i samhället, det vill säga "vi" upprätthåller. På grund av ett sådant bemötande av omgivningen blir integration en försvarad process. Mohammed förtydligar varför (utdrag 6).

Utdrag 6. Mohammed Ali, 50 länder

Här är vi svartskallar, invandrare, utländsk,
Men i mitt hemland blir jag kallad för svensk,
Sån ironi,
Vart är jag hemma när jag blir kallad för främling i mitt hemland

Svartskallar, invandrare, utländsk är hur rapparna i Mohammed Ali blir beskrivna i Sverige av den svenska befolkningen (utdrag 6). Werner och Björk (2014) skriver att ordet svartskallar dyker upp sammanhang när en utländsk person beskrivs och som i många fall har med personens hårfärg att göra, det vill säga är man inte blond är man svartskalle. "Invandrare" och "utländsk" kan vidare kopplas till Werners och Björk (2014) resonemang om synen på hudfärg, framförallt vithet i Sverige som en social och visuell kategori där det vita idealet är extremt enhetligt. Det vill säga att det blir lättare att se skillnad på vita invandrare och vita svenskar, därför kan man i Mohammed Alis fall påstå att deras utseende blir utifrån en sådan här förklaring väldigt påtagligt vilket kan rättfärdiga deras skildring av omgivningens uppfattning av dem och deras utseende.

I en intervju om hiphopens roll i samhället med Nöjesguiden säger hiphopartisten Timbuktu följande:

Det är många människor i vårt land som är rädda och/eller oinformerade. Jag ser det som en uppgift att informera så många som möjligt om det enkla faktum att en människas godhet/dumhet inte beror på deras färg, religion, läggning, etcetera (Timbuktu, 2011).

2011 då artisten var aktuell och intervjuades berättar han att hiphop fungerar som en kommunikationsform för honom. Genom sin musik kan han informera människor om de ojämlikheter som grundas i bland annat etnicitet. Artisten kopplar samman rädsla och okunnighet samtidigt som han ser en lösning på den främlingsfientlighet (som artisten explicit refererar till som dumhet) som är att informera. Det är intressant att se hur Timbuktu med denna kommentar öppnar upp för en diskussion om främlingsfientlighet som ett resultat av en rädsla för det okända. Enligt Werner och Björk (2014) kan en sådan typ av rädsla ha sina rötter i historiska händelser där olika folkgrupper har haft sina dispyter.

När Erik Lundin blir intervjuad av Kingsize blir han ombedd att beskriva hans bakgrund och företeelser i hans liv som återspeglas i hans musik, då berättar Lundin om just rasism och säger följande:

Jag men jag trivdes ändå bättre med rasismen i sydstaterna, det var ändå Texas. Det har hänt flera gånger att vita rasister skriker N-ordet efter mig. I USA är det uttalad och du vet vilka som har något emot dig. Men det stör mig inte lika mycket som den strukturella rasismen här i Sverige. Du vet den "nej det finns ingen rasism det är klart att du kan få jobb var som helst" och "vad löjlig du är vadå byta namn?", säger han med tillgjort stockholmska (Erik Lundin, 2015).

Lundin refererar här till en dold rasism som enligt honom finns i det svenska samhället. Hans påstående kan kopplas till det som Berggren (2014) lyfter om den falska tron om att Sverige är ett jämlikt land i frågor som rör etnicitet och synen på olika hudfärger, på grund av denna tro blir dessa ämnen inte tillräckligt uppmärksammade i samhället, vilket kan vara en av anledningarna till att den dolda rasismen som bland annat Lundin upplever faktiskt finns. Lundin menar att människor låtsas som att man kan få vilket jobb man vill eller att samtidigt som att ens utländska namn inte ska ha någon påverkan på vilken syn samhället har på en och hur man blir bemött. Genom att uttrycka sig med en tillgjord stockholmsk dialekt ger artisten en ironisk skildring av verkligheten som stärker hans uttalande om den strukturella rasismen i Sverige.

5.2 Klass och kultur

Klass och kultur är två ämnen som dyker upp i alla tre låtar som denna analys utgår ifrån. Negativa associationer och åsikter kopplas till klasstillhörighet och lågstatusjobb. Jag inleder denna del av analysen två innehållsmässigt lika utdrag som kommer från två olika artister (utdrag 7).

Utdrag 7. Erik Lundin, *Suedi* och Parham, *I skuggan av hjältar*

[...] där läkaren kör taxi för han är irani, gandhi eller zingi.
Hur många läkare blir städare,
Hur många ingenjörer blir busschaufförer

Både Lundin och Parham (utdrag 7) lyfter det faktum att välutbildade individer får jobb med låg status i Sverige på grund av deras etniska bakgrund. Båda artisterna använder just läkaryrket som synonym för högstatusjobb och sätter det i kontrast till andra lågstatus jobb i Sverige. Lundin lyfter olika etniska tillhörigheter som en orsak till ett sådant utfall. Kabat och Sartelli (2017) skriver om klass och kulturell segregation som två aspekter som i många fall samspelar med varandra. Klasskillnader beror alltså inte endast på ekonomiska och sociala faktorer, utan faktorer som kultur och etnicitet kan ha stor inverkan på vilken klass man anses tillhöra oavsett om det stämmer överens med ens faktiska klasstillhörighet eller inte. Sättet som artisterna beskriver klass på visar just på att ens bakgrund inte

tillåter en att arbeta med det man är utbildad till och som en påföljd av det blir även den ekonomiska situationen påverkad. Parham gestaltar en liknande ekonomisk situation (utdrag 8).

Utdrag 8. Parham, *I skuggan av hjältar*

Sådan press som gör att relationer spricker,
Har sett dom bråka över räkningar till kronofogdmätningar till vräkningar,
Sånt där driver oss till vansinne

Den ekonomiska situationen som beskrivs ovan (utdrag 8) skulle oftast inte beskrivas som positiv. Denna beskrivning av att ha det ekonomiskt svårt stämmer överens med en översiktlig definition av arbetarklassen. I det här stycket (utdrag 8) syftar Parham främst på ”dom”, flyktingar och invandrare som hela låten handlar om och riktar sig till. ”Dom” beskrivs ha det ekonomiskt motigt i Sverige, det uppstår bråk om räkningar men även hot om vräkningar framkommer. Parhams skildring av detta förstärker den bilden av att invandrare har det ekonomiskt svårt precis som Kabat och Sartelli (2017) skriver. Parhams syfte med detta kan tolkas som ett sätt att uppmärksamma hur den ekonomiska situationen kan se ut och försvåra integreringsprocessen för många människor snarare än att placera dem i något fack som har en främlingsfientlig stereotypisk uppfattning om de utsatta individens ekonomiska status. Något som Mohammed Ali beskriver på följande sätt (utdrag 9).

Utdrag 9. Mohammed Ali, *50 länder*

I det nya landet sa dom kolla blatten,
Bidragstagare lever på våra skatter,
Ingen Volvo, vovve, villa

Ovanstående vers (utdrag 9) kan tolkas på flera olika sätt. ”Det nya landet” står i det här sammanhanget för Sverige där utifrån artisternas tolkning människor kallar dem för blattar och antar att de lever på bidrag som kommer från svenskarnas skattepengar. Genom att påstå att ”invandrare” är bidragstagare som lever på skattepengar placerar man dessa människor i ett fack och tilldelar dem egenskaper av arbetarklassen. Kabat och Sartelli (2017) menar att människor som har en invandrarbakgrund eller tillhör gruppen ”migranter” blir uppmärksammade på ett sätt som drar till sig negativa associationer. Detta kan vi se i det ovanstående exemplet, delvis genom att artisterna refereras till som blattar (ett negativt skällsord) och delvis genom att den främlingsfientliga stereotypen om att invandrare lever på bidrag öppnar upp för insikt att ”de” tillhör den lägre klassen och befinner sig långt ner i klasshierarkin.

Utdrag 10. Erik Lundin, *Suedi*

Nån har blivit signad, nån har blivit aina,
Nu går de på snus och har skaffat hus,
Volvon står på grus, deras barn föds på svenska sjukhus

Ovan (utdrag 10) beskriver Lundin hur det ser ut när någon tar sig från förorten och den dåliga ekonomiska situationen. Han beskriver hur man antingen får ett skivbolagskontrakt eller blir polis (aina), vidare lyfter Lundin de stereotypa föreställningarna om det som är typiskt svensk som snus, Volvo och hus i det här fallet. Utifrån detta kan slutsatsen om kopplingen mellan den förbättrade ekonomiska situationen och svenskhet dras. Ett stadigt jobb resulterar i bättre ekonomi, vilket vidare kopplas till en standardsvenssons liv som i inte har några kopplingar till invandrarstatus eller dålig ekonomisk status. Precis som Block (2014) skriver blir individens färg på huden, nationalitet och klass sammanlänkade och används för att tilldela människor olika egenskaper utifrån deras status i samhället. I och med att samhällets syn på hudfärg i många fall anses vara en social konstruktion blir den sammankopplad med klass trots att den kopplingen inte är nödvändig (Block, 2014). I följande stycke (utdrag 11) beskriver Parham en likande upplevelse.

Utdrag 11. Parham, *I skuggan av hjältar*

Har gått igenom allt utan öppna dörrar,

Är det bara för vi är mörka, som vi är skurkar?
Vi blattar ni kallar för apor och smuts här? Ha?

Ovan (utdrag 11) ser vi hur artisten refererar till omgivningens användning av stereotyper om invandrare som har en koppling både till deras hudfärg men även till klass. Stereotypiskt sett anses personer som kallas för ”skurkar” och ”smuts” befinna sig långt ner i samhällshierarkin och leva i en ekonomiskt svår situation. Stereotyper om invandrare som ”skurkar” och ”smuts” kopplas visare till deras utseende, mer specifikt färgen på deras hud. Artisten drar tydliga kopplingar mellan hudfärg och den stereotypa beskrivningen av mörkhyade människor, vidare drar artisten paralleller mellan ordet ”blattar” och ”apor och smuts” som återigen är två negativa referenser till hudfärg. Berggren (2014) skriver om hudfärg och klass som två aspekter som i många fall blir sammanlänkande, då ekonomisk framgång kopplas ihop med vithet medan ekonomiskt misslyckande kopplas ihop med icke-vithet och invandrare.

Nedan (utdrag 12) redogör Lundin för en svensk uppväxt.

Utdrag 12. Erik Lundin, *Suedi*

Hade ketchup på det mesta, i O'boyen fick en droppe mjölk gästa,
Estrella var fiesta, minns det än idag, svennebarn,
Björnes Magasin och Pippi Långstrump innan John Blund

Erik Lundin inleder låten *Suedi* (utdrag 12) genom att måla upp en stereotypisk bild av vad ett svenskt barns uppväxt präglas av. I stycket ovan syftar han på sig själv och han beskriver att hans uppväxt präglas av de stereotypiska svenska egenskaperna. Lundin förtydligar detta genom att skriva ”minns det än idag, svennebarn”. Han använder dessa stereotyper för att förstärka uppfattningen av hur en grupp är eller borde vara och i just detta fall handlar det om svenska barn. Lundins skildring av en svensk uppväxt kan ses som ett sätt för honom att ställa krav på omgivningen och kräva dess förståelse för den svenskhet som han har med sig. Dessa stereotyper fungerar här som ett redskap för att visa att hans uppväxt inte skiljer sig från något annat svenskt barns uppväxt. Hylland Eriksen (1999) skriver om kultur som ett flytande begrepp som förändras beroende på omgivning och situation, genom att samspela med omgivningens kultur drar man sig till den kulturella identifikationen som omgivningen besitter. I likhet med det som Hylland Eriksen (1999) skriver kan man påstå att Lundin använder sig av de ovan beskrivna stereotyperna för att bevisa att han har anammat den svenska kulturella identiteten.

Ahmadi och Söderholm Carpelan (2003) konstaterar att en kultur kan ses som ett verktyg för att förstå en individ och dennes beteende samtidigt som det ”rättfärdigar” individens sätt att vara, på samma gång som det är viktigt att inte anta att ens kultur är det enda som förklarar ens beteende och värderingar. Med hjälp av detta resonemang kan följande stycke (utdrag 13) tolkas.

Utdrag 13. Mohammed Ali, *50 länder*

I mitt hemland sa dom kolla på den svennen
Tro sig vara nånting med de dollar han kom hem med,
Kusiner jag växt upp med, har fan gett upp en,
För de är inte längre han de brukade va vän med

I hemlandet verkar människor inte uppskatta Mohammed Alis beteende relaterat till pengar (utdrag 13), då han blir kallad för ”svenne”, ett uttryck som i det här sammanhanget målas upp som en negativt laddad beskrivning av någons personlighet. Med Ahmadis och Söderholm Carpelans (2003) ovan nämnda resonemang som utgångspunkt kan man dra slutsatsen att personer som bemöter Mohammed Ali i landet där de föddes upplever att de har anammat en annan kultur än den som är rådande i deras samhälle. I just detta fall förknippas rikedom (”de dollar han kom hem med”) med svenskhet och en översittarposition då de beskrivs som att de tror sig vara någonting (bättre) enbart för att de kommer dit med pengar. Ekonomisk status och hur mycket pengar en person har kan i vissa fall vara en kulturell egenskap som bemöts på olika sätt i olika miljöer. Man skulle kunna påstå att

människorna som bor i hemlandet dömer Mohammed Ali och tilldelar de en negativ stämpel för att människorna som bor i hemlandet antar att svenskhet är lika med ekonomisk status och utifrån det, det vill säga den svenska kulturella bakgrunden förklarar deras beteende. Det framgår att folk antar att artisternas personlighet har förändrats på grund av att de numera kommer från Sverige.

Likt Lundins skildring av dubbel tillhörighet i föregående avsnitt (utdrag 3) skriver även Mohammed Ali (utdrag 14) om den dubbla tillhörigheten och uttrycker det på följande sätt.

Utdrag 14. Mohammed Ali, 50 länder

För många gånger har jag hamnat i kläm,
Undra vart jag kommer kalla mitt hem, det så det känns,
Så här i Sverige e vi svartskallar, invandrare, utländsk,
Men i mitt hemland blir jag kallad för svensk, sån ironi,
Vart är jag hemma, när jag blir kallad för främling i mitt hemland,
Vart kommer du ifrån? Oh jag hatar den känslan att det finns ingen plats för mig

Ovan kan vi se likheter mellan Lundins (utdrag 3) och Mohammed Alis (utdrag 14) skildring av dubbel tillhörighet. Precis som Lundin lyfter även Mohammed Ali att de inte känner sig som svenska i Sverige, där de ständigt tilldelas andra grupptillhörigheter som invandrare, svartskalle och utländsk, medan de blir svenska så fort de kommer till sitt hemland. De känner sig precis som Lundin inte hemma någonstans, vilket de uttryckligen säger i texten genom att påstå att det inte finns någon plats för dem någonstans. Att Lundin och Mohammed Ali känner att de inte hör hemma varken i Sverige eller i sitt hemland kan diskuteras med hjälp av Hammarén och Johanssons (2007) resonemang om hur ens kultur varierar beroende på socialt sammanhang. Kultur är någonting föränderligt som ändras i samband med vårt beteende i olika omgivningar. Därför skulle man kunna påstå att Lundin och Mohammed Ali upplever en dubbel tillhörighet eller kanske ingen tillhörighet alls, deras kulturella egenskaper stämmer inte överens med omgivningens förväntningar.

5.3 Språk

Lingvistiska aspekter som tillskrivs svenskhet eller icke-svenskhet är något som också uppmärksammas i de undersökta låtarna. Trots att de språkliga aspekterna som artisterna väljer att lyfta inte tilldelas lika mycket utrymme som de ovan diskuterade fenomen har de en viktig roll i tolkningen av de intersektioner som den svenska hiphopen presenterar.

Man accepterades inte som svensk. Vi fick höra att vi var invandrare hela tiden. Och då tänkte vi okej, men hur låter invandrare? Hur pratar dem? Det blev coolt att låta som nyanlända. De bröt och hade grövre R. Vi började prata som dem och vände på orden med flit (Erik Lundin, 2015).

I intervjun med Kingsize magasin (2015) beskriver Erik Lundin hur språket i sig och sättet man talar på påverkar huruvida man ses som svensk eller inte. I och med att Lundin aldrig blev accepterad som svensk och invandrare verkade vara den primära identiteten som han blev tilldelad av omgivningen, blev sättet som invandrare talar på ett ställningstagande även för honom. Att anamma de stereotypa föreställningarna om hur en utländsk person talar var ett sätt för Lundin att visa att han likväl kan prata som en invandrare om han ändå ständigt refereras till som en. Detta kan kopplas till Baumans (2010) resonemang om att en individs lingvistiska förmågor hjälper den att skapa eller anamma en identitet. Lundin blir påtvingad en identitet (invandrare) som från början inte stämmer överens med hans lingvistiska förmågor men genom att ändra sitt språkbruk visar Lundin att han anammar den identiteten och det språkbruket som han egentligen inte identifierar sig med. Detta beteende kan förklaras med hjälp av Hylland Eriksens (2000) resonemang om hur människor som utsätts för stereotypiska bedömningar till slut tenderar att anamma dessa och börja bete sig så som stereotyperna föreskriver. Men detta resonemang kan man ifrågasätta huruvida Lundins val att tala som invandrare

var enbart hans eget val eller om det faktiskt handlar om en omedveten påverkan av omgivningens stereotypiska förväntningar.

Utdrag 15. Erik Lundin, *Suedi*

De som inte passar in gör allt för att stå ut, för att stå ut,
Vi förvrängde dialekten, snodde massa ord från slakten,
Vad blev effekten? Förortsslang, det gav respekten,
Grammatiken, den blev kassare, r:en vassare

Citatet från intervjun refererar till stycket ovan (utdrag 15) i Lundins låt *Suedi*. Utöver den förklaringen som Lundin ger i intervjun framgår det i låten att ändringen av sättet man talar på grundas i en uppfattning om att man inte passar in i samhället och behöver därför göra något för att stå ut, det vill säga något annorlunda. Vad kan vara mer annorlunda än ”dom”, invandrare, minoriteten som ständigt påminns om deras position i samhället (de los Reyes, 2008). Detta kan tolkas som att omgivningens ständiga definition av artisten som invandrare tvingar honom att ändra sitt sätt att tala, från det svenska till det annorlunda. Inom hiphopen kan språk användas som en identifikationsfaktor där artisterna använder språket för att belysa den positionering i samband med identitetsfrågor de har i samhället (Stroud och Williams, 2014). Lundin refererar till en stigmatiserad urban icke - standardsvenska (utdrag 15) som i många fall refereras till som Rinkebysvenska som karakteriseras av bland annat en ”utländsk” fonologi, lexikaliska bitar lånade från andra språk än svenska, samt en typologiskt omarkerad eller förenklad syntax och morfologi i relation till standardsvenskan (Stroud, 2004). Den offentliga uppfattningen bland infödda svenskar är att heterogenitet som finns inom Rinkebysvenskan är långt ifrån en produktiv anpassning till standardspråket. Den berörda allmänheten har visat ett missnöje och en rädsla för Rinkebysvenskas integration i det svenska hushållet (Stroud, 2004). Detta resonemang kan relateras till Lundins gestaltning (utdrag 15) av språk som en slags motstånd i sig.

Även *I skuggan av hjältar* belyses språk som en faktor som påverkar individens positionering i samhället. I följande stycke (utdrag 16) refererar Parham till en försvårad integrationsprocess som påverkas av språket.

Utdrag 16. Parham, *I skuggan av hjältar*

Man vill ba passa in, bli integrerad,
Men det är svårt när dialekten inte klingar som eran,
Bli misstänkt för terrorism å vi riskerar,
Att bli arresterad, polistrakasserad

Även i Parhams skildring (utdrag 16) av hur ett språkbruk som avviker från majoritetens har en negativ inverkan på huruvida man blir accepterad av samhället eller inte, ser vi att språket är en del av det som avgör om man passar in i det svenska samhället eller inte. Dessa två rader (utdrag 16) ur Parhams låt exemplifierar den ”populära” synen på språk, där en dialekt eller en viss språklig varietet anses ha lägre status än standardspråket. Det kan vidare kopplas till standardspråksideologin som är en tro om att ett språk är genomgående homogent, denna tro är något som grundas i politiska åtaganden. Standardspråksideologins innebörd är svår att uppnå i tal på grund av att talspråk är individuellt och innehåller många varieteter (Weber och Horner, 2012). Trots det upplever Parham att majoritetssamhällets förväntningar på en individs sätt tala bör inte skilja sig från det ”standardiserade” för att individen faktiskt ska bli integreras i samhället. Man kan ifrågasätta om huruvida denna syn faktiska handlar om olika svenska dialekter eller om det snarare har att göra med utländska brytningar.

Parhams beskrivning av detta skiljer sig däremot från Lundins på så sätt att Parham menar att sättet man talar på, det vill säga dialekten behöver stämma överens med omgivningens för att kunna bli integrerad och passa in. Lundin menar däremot att det inte spelar någon roll om språket stämmer överens med omgivningens, det är andra faktorer som avgör om man passar in eller inte, då kan man likväl tala som minoritetsgruppen och stå ut även språkmässigt. Detta visar på en rädsla för det heterogena som återspeglas i språkliga varieteter och lämnar allvarliga sociala konsekvenser för vissa

grupper av människor. För vissa talare är länken mellan språk och nationell identitet så pass viktig att den inte bara är essentiell men den leder också till ett osynliggörande av alla andra språkliga repertoarer än det standardiserade (Weber och Horner, 2012).

En annan intressant aspekt som är värd att belysa är att både Erik Lundin, Parham och Mohammed Ali använder språket som ett sätt att nå ut till personer som kan relatera till deras berättelser. Själva språket i sig som framkommer i låtarna avslöjar den explicita och primära målgruppen, det vill säga personer som kan relatera till innehållet. Att språket fungerar på det sättet inom hiphopkulturen har bland annat Stoud och Williams (2014) påpekat. Dessa forskare belyser artisternas egna medvetenhet om hur språket påverkar målgruppen samt deras beskrivning med vad som är essentiellt med låttexterna – att någon känner att de kan relatera. En annan aspekt som tyder på att texterna riktar sig till en viss grupp är att de är lokalt anpassade i den bemärkelsen att artisterna refererar till exempelvis förorten där frågor som segregation, invandraskam och ojämlikhet är väldigt aktuella. Det svenska språket är artisternas främsta kommunikationsmedel men artisterna använder sig även av bland annat kodväxling, slang och multietniskt språk som främjar mångfald. Genom att förespråka och använda sig av ett multimodalt språk visar artisterna att de har en ”expertsyn” på språk där olika varieteter av språk accepteras och har lika högt värde, vilket tyder på att man är på väg ifrån standardspråksideologin (Weber och Horner, 2012).

Utdrag 17. Erik Lundin, Suedi

Jag mowie po polsku, vi delar bröd med polacker [...],
Kicka boll med Taiwan, sippa Ayran,
Mat från Thailand, försöker ducka haiwan

Här (utdrag 17) är ett av många exempel där artisterna använder språket för att främja mångfald genom att använda kodväxling. Librado (2010) och Jeffries (2011) skriver om hur hiphoptexter hjälper ”utsatta” människor att känna en grupptillhörighet samtidigt som det blir ett redskap som hjälper dem att skapa och finna sin identitet. Det, menar forskarna beror på att hiphopmusikens språk och innehåll anpassas efter den lokala sfären. En ”expertsyn” på språk och ett multietniskt tillvägagångssätt kan förutom att bidra till skapandet av olika identiteter och grupptillhörigheter ses som ett sätt att ifrågasätta och utmana äldre språkideologier. Det är en stor fördel att språket behandlas på detta sätt i offentliga forum som till exempel av hiphopartister som har många lyssnare. Milani och Jonsson (2012) skriver exempelvis att media, på grund av den stora folkmassan som den når ut till har en stor roll i idealiseringen av nya språkliga uttryck och varieteter. Med utgångspunkt i att Erik Lundin, Parham och Mohammed Ali har många lyssnare på Spotify skulle man kunna dra paralleller mellan deras och medias påverkan och roll i skapandet av olika synsätt på språk. Intressant att lyfta är att Lundin använder en fras på polska (utdrag 17), där han skriver ”Jag mowie po polsku” som betyder ”jag pratar polska”. Detta kan jämföras med Lundins tidigare referenser till språk (utdrag 15) där han uttryckligen skriver att språket fungerar som en exkluderande inkludering i den bemärkelsen att det skapar en grupptillhörighet samtidigt som det exkluderar från majoritetsbefolkningen.

6 Diskussion

6.1 Sammanfattning och resultat av studien

Gemensamt för alla låtars innehåll samt artisternas egna reflektion kring låtarna är att alla är överens om att dagens samhälle bygger på ett hierarkiskt system där etnicitet, hudfärg, kultur, klass och lingvistiska kunskaper är viktiga aspekter som påverkar samhällets medborgare på diverse sätt. Artisternas uttalanden (intervjuerna) om deras personliga och om låtarnas bakgrund ger oss en inblick i deras vardag samtidigt som det ger ytterligare perspektiv på texterna. Gemensamt för alla kategorier

som behandlas i analysen är att de mynnar ut i någon slags negativitet, som rasism, utanförskap, negativt bemötande av omgivningen, skapandet av ”vi” och ”dom” grupperingar och den Andre. Samtidigt pekar artisterna på en alternativ gemenskap som finns i motsättning till majoriteten. Det vill säga att hiphop blir ett inkluderande forum som möjligtvis kan leda till exkluderande erfarenheter i relation till majoritetsbefolkningen. Artisterna beskriver att individer som på något sätt skiljer sig från majoritetsbefolkningen blir helt enkelt tilldelade en offerroll, det som kan ifrågasättas är vilka det är som tilldelar dem offerrollen? Är det majoritetsbefolkningen eller är det de utsatta grupperna själva?

Utifrån analysen kan man dra slutsatsen att hiphop är en konstform som fungerar som ett sätt för artister att återge en kritisk, verklighetsnära bild av en upplevd verklighet. Den autentiska förmedlingen av omvärlden ger oss inblick i bland annat hur etnicitet och individens yttre samspelar för att skapa ett utanförskap där individen utsätts för förtryck. Ett intressant resultat som denna studie visar är att det inte räcker med att själv identifiera sig som svensk, vara uppvuxen i Sverige, ha en svensk förälder eller ett svenskt namn för att den äkta etniska svensken ska acceptera en som svensk, något som kan framstå som att det typiskt svenska utseendet (Werner och Björk, 2014) är ett krav för att anses vara svensk. Trots samhällets vilja att tro att Sverige är en tolerant och accepterande gemenskap där det inte görs skillnad på olika etniciteter (Werner och Björk, 2014), finns det alltså tydliga bevis inom den svenska hiphopen som inte bara berättar artisternas egna historia utan refererar även till människor med liknande erfarenheter på att verkligheten inte ser ut så. Ett annat intressant iakttagande som är värdefullt att lyfta är att artisterna nödvändigtvis inte strävar efter att anses vara etnisk svenska, de strävar efter att anses vara svenska i den bemärkelsen att man är en del av det svenska samhället och bör därför behandlas som en jämlik medborgare. Strävan att synliggöra hur etnicitet och hudfärg används som redskap för att förtrycka och göra skillnad på människor är stor inom den svenska hiphopen.

Precis som hudfärg och etnicitet är även klass och kultur två ämnen som bidrar till ett ojämlikt bemötande av människor. Människors klasstillhörigheter avgörs inte i alla lägen av ens ekonomiska och sociala status (utdrag 7), etnicitet, hudfärg och kultur kan i vissa fall ha större påverkan på vilken klass de anses tillhöra eller faktisk tillhör. Detta framgår i analysen genom att artisterna bland annat refererar till högutbildade personer med en annan etnisk eller kulturell bakgrund än svensk arbeta inom lågstatusyrken. Ett annat exempel (utdrag 8) som stryker resonemanget ovan är att artister beskriver hur personer med en annan bakgrund än svensk bemöter många stereotypiska antaganden om hur en invandrades ekonomiska status är. Många möter fördomar om att de lever på bidrag och skattepengar och blir därför per automatik placerade i ett fack som beskriver dem som arbetarklassen. Man skulle även kunna dra slutsatsen att artisterna leker med många stereotyper om invandrare men även om svenskar för att skapa större kontraster mellan dessa två grupper, ”vi” och ”dom”. Det är intressant att se hur svenskhet per automatik sammanlänkas med högre ekonomisk status (utdrag 9 & 10).

I likhet med Ahmadi och Söderholm Carpelans (2003) resonemang om att kultur i många fall kan ses som ett sätt att förklara diverse individers beteenden, har analysen av denna uppsats visat liknande utfall. I analysen (utdrag 3, 13 och 15) framgår det att kulturella skillnader blir en orsak till utanförskap eller så kallad dubbel tillhörighet. Artisternas egentliga kulturella tillhörighet stämmer inte alltid överens med omgivningens förväntningar, därför försöker deras beteenden förklaras utifrån en annorlunda kulturell tillhörighet. Problemet uppstår när deras egentliga kulturella tillhörighet inte riktigt avgörs av individen själv utan av omgivningen. Det resulterar då i att individerna som utsätts för ett sådant bemötande antingen känner en dubbel tillhörighet eller ingen tillhörighet alls. Inom den svenska hiphopen målas det upp genom att beskriva hur man tilldelas olika nationella identiteter som även ska förklara ens beteende eller personlighetsdrag.

Studiens material visar även att språket blir en skärningspunkt som bidrar till att forma identiteter. Inom hiphopen används språket på ett inkluderande sätt, det vill säga att olika språkliga varieteter ges utrymme och anses vara användbara. Genom en sådan ”expertsyn” på språk öppnar artisterna upp för diskussion om bland annat mångfald (Weber och Horner, 2012). Man skulle därför kunna påstå att den svenska hiphopen blir mångfaldens mötesplats. Det vill säga genom att tilldela olika språkliga

varieteter utrymme tillåter man även olika etniciteter, kulturer, hudfärger, klasser och nationaliteter att ta plats och synas inom den svenska hiphopen. Språket blir både inkluderande samtidigt som det är exkluderande. Som ovan nämnt blir språket inkluderande på så sätt att dess multimodala former främjas vilket självfallet inkluderar även mångfald. Den exkluderande delen av detta blir att den svenska majoriteten ser ett sådant språkbruk som annorlunda och gör automatiskt skillnad på ”dom” som talar annorlunda.

Hur alla dessa ovan nämnda intersektioner påverkar individernas sätt att forma och förstå sin identitet på framgår relativt tydligt. Utifrån det som materialet presenterar kan man dra slutsatsen att intersektionerna förhindrar individens möjlighet att utveckla en egen identitet. Stora förväntningar på att vara så lik majoriteten som möjligt finns, samtidigt som man inte tillåts vara det. Utifrån det kan man ifrågasätta Hammarén och Johanssons (2007) definition av identitet som en valfri individuell process. Definitionen stämmer i den bemärkelsen att ens identitet influeras av yttre påverkan (som exempelvis de kategorier som denna studie behandlar) men frågan blir hur individuell identiteten egentligen är. Utifrån det som analysen har gett oss kan vi se att identiteten inte alltid är personlig och individuell, då allt från hur man ser ut, hur man talar eller vad man heter inte tillåter en att offentligt identifiera sig som något man inte anses vara av omgivningen (utdrag 3, 4 & 14). Man skulle därför kunna påstå att hiphop fungerar som ett forum som presenterar en *kollektiv identitet* (Hammarén och Johansson, 2007) vars funktion är att motarbeta samhällets normer och värderingar som används i förtryckande syfte. Sammanfattningsvis kan man påstå att den *individuella identiteten* blir åsidosatt för att den aldrig ges utrymme för utveckling och framförallt uttryck. Den *kollektiva identiteten* hamnar blir istället en viktigare komponent i individens vardag eftersom den kollektiva identiteten påverkar i slutändan hur den individuella identiteten utvecklas.

6.2 Hiphop – en skildring av samhället

Genom gestaltning av artisternas verklighetsnära bild av omvärlden uttrycker de och förmedlar upplevelser och erfarenheter av etnicitet, hudfärg, kultur, klass och flerspråkighet. Artisterna visar hur dessa kategorier överlappar och sammanfaller genom att bland annat referera till dessa i sina texter och beskriva de konsekvenser som kategorierna leder till, som i det här fallet ofta gestaltas i former av utanförskap och främlingsfientlighet. Intersektionerna som uppstår mellan dessa kategorier används för att gestalta olika former av utanförskap. Dessa gestaltas framförallt genom både explicita och implicita referenser till omgivningens bemötande och reaktioner (utdrag 1, 2, 5, 9 m.m.) relaterade till artisternas etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk. Gestaltningen sker även i form av kritik mot samhällets maktordningar, där artisterna bland annat använder stereotypiska antaganden om den Andre för att framföra budskapen. Kritiken framkommer även i form av motstånd (utdrag 16) där bland annat språk används som ett sätt för att visa majoriteten att man inte kommer att anpassa sig efter den. Genom implicita referenser till identitet i samband med etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk blir även identitet en intersektion i de undersökta låtarna. Liknande slutsatser har dragits av bland annat Librado (2010) och Jeffries (2011), där deras undersökningar visar att hiphop i samspel med bland annat etnicitet, kultur och klass fungerar som en skapare av identitet. Varför dessa intersektioner uppstår är svårt att sätta fingret på. Mycket av det undersökta materialet beskriver ojämlikheter och hierarkier som grundar sig i något större än en enskild skärningspunkt. En historisk syn på främlingsfientlighet och en rädsla för det okända som resulterar i hat skulle kunna ses som den främsta anledningen till att hierarkier skapas (Werner och Björk, 2014). Detta är någonting som har lett till skapandet av en stor skillnad mellan grupperna ”vi” och ”dom” (utdrag 2). Utan majoritetsbefolkningens stöd blir dessa skillnader svåra att motarbeta (de los Reyes, 2008), därför är det intressant att se hur hiphop skapar en gemenskap som genom att belysa ojämlikhet samtidigt gör motstånd mot det.

Det utanförskapet som synen på etnicitet och olika hudfärger i Sverige (utdrag 3) skapar resulterar inte bara i en känsla av utanförskap utan det leder till att individer känner behov att lämna landet de lever i för att känna någon gruppstillhörighet. Istället för att söka sig till en fysisk plats kan man istället vända

sig till hiphop, där mångfald är accepterat. Denna undersökning stärker tidigare forskning (Sernhede, 2007) som visar att ungdomar med en annan bakgrund än svensk söker sig till hiphop just på grund av den känsla av tillhörighet och acceptans som hiphopen erbjuder. Den etniska bakgrunden spelar ingen som helst roll inom den gemenskapen som hiphopen skapar, konstformen blir därför en trygg plats att vända sig till. Undersökningen visar att antalet referenser till utanförskap, dubbel tillhörighet, främlingsfientlighet, rasism och icke-acceptans är relativt stort i endast tre låtar. Om så pass många referenser förekommer i endast tre svenska låtar, vad kan det säga om det svenska samhället idag? Varför uppmärksammas det i svensk hiphop? Svaren på dessa frågor kan vara många. Men det är viktigt att vara medveten om att de hierarkierna som beskrivs i låtarna inte är påhitt för konstformens skull, de finns i den verkliga världen. Det som stärker artisternas skildring av omvärlden i låtarna är även deras egna bakgrunder, det faktum att alla fyra artister kommer från förorter där mångfalden är stor, de uttalar sig om rasism och främlingsfientlighet som något de har varit utsatta för sedan ung ålder och det faktum att de har en annan etnisk bakgrund än svensk. Att individer som dessa artister väljer att tala öppet om samhällets hierarkier och grunda sina låttexter i det bör ses som en stor fördel i samhället. Det blir en uttrycksform som uppmärksammar och gör motstånd, framförallt när musiken ut till en större mängd människor, något som bland annat Librado (2010) lyfter. Hiphop visar sig vara ett verktyg som hjälper till att framföra en slags kritik, detta är något som framkommer även i Berggrens (2014) studie. I hans studie berättar artisterna att hiphop fungerar som ett politiskt motstånd där intersektioner som behandlas i denna uppsats framkommer även i Berggrens informanternas skildringar av hiphopens roll i samhället.

Att Erik Lundin, Parham och Mohammed Ali har många lyssnare säger möjligtvis någonting om innehållet i deras musik. Man kan ställa sig frågan om lyssnarna endast är hiphopintresserade eller om det kan vara så att de relaterar till innehållet? Jeffries (2011) beskriver hiphop som en kulturell praktik där identiteter skapas och möts samtidigt som många individer relaterar till hiphop på grund av den återspeglingsen av verkligheten som konstformen frambringar. Jeffries (2011) menar alltså att många individer vänder sig till hiphop på grund av dess autenticitet men även dess förmåga att starta diskussioner om identitet, bland annat rasidentitet. Om utfallet är sådant att individerna som lyssnar på svensk hiphop gör det främst för att de relaterar till innehållet kan man då se att det finns ett stort antal människor som lever i Sverige och upplever saker som exempelvis utanförskap, främlingsfientlighet och rasism.

Ett intressant resultat som inte har framkommit i den tidigare forskningen om hiphop i Sverige som jag har fokuserat på är det faktum att lingvistiska kunskaper kan tänkas ha en jämförbar påverkan på hur individen blir bemött som etnicitet, hudfärg, kultur och klass. De lingvistiska aspekterna visas vara av stor vikt för en lyckad integreringsprocess (utdrag 17), för att bli en likvärdig medborgare är det alltså viktigt att tala så "rent" som möjligt. Det vill säga att om standardspråksideologins krav inte uppfylls riskerar man att utsättas för segregation (Weber och Horner, 2012). Detta är något som kan relateras till Strouds (2004) resonemang om rinkebysvenska (multietniskt ungdomsspråk). Den infödda svenska befolkningen verkar anse att ett heterogent språk som rinkebysvenska är relativt skrämmande att acceptera som en norm. Detta skulle möjligtvis kunna ses som en av förklaringarna till varför den svenska befolkningen till viss mån fortfarande stävar efter ett standardiserat språkbruk. Trots att hiphopartister själva lyfter flerspråkighet (utdrag 18) både genom att hylla det och genom att använda sig av olika språk är svenska fortfarande det språket som dominerar den svenska hiphopen. Omoniyi (2009) menar att majoritetsspråket alltid är det språket som används mest inom den domänen som den behandlar och att det ofta kan vara svårt att komma ifrån det. Men genom att lägga in några enstaka inslag av andra språk främjar artisterna flerspråkighet utan att ens behöva vara medvetna om det.

6.3 Hiphop som motstånd

Både Librado (2010), Sernhede (2007) och Berggren (2014) beskriver hur hiphop fungerar som ett verktyg för utsatta individer att göra sin röst hörd i stigmatiserade samhällen. Samtidigt som hiphop fungerar som en gemenskap för människor inkluderade i kulturen har den även bidragit till skapandet av en trygg punkt som kom att fungera som utgångspunkt för politiskt motstånd. Med utgångspunkt i

det faktum att forskningen har tagit fram resultat som visar att hiphop i många sammanhang fungerar som motstånd är det intressant att se huruvida även denna uppsats gestaltar något sådant exempel.

Politiskt motstånd har inte visats sig vara det huvudsakliga syftet i de tre låtarna som denna studie behandlar. Syftet är snarare att referera till motstånd för att belysa den problematiken som förtryck och kategoriseringar av människor resulterar i (t.ex. utdrag 3, 5 & 13), som i många fall är utanförskap och främlingsfientlighet. Motståndet i studiens material uttrycks i form av redogörelser för verkligheten som "den Andre" upplever finnas. Motståndet i dessa låtar kommer till uttryck genom att belysa hur människor görs skillnad på baserat på deras etnicitet, hudfärg, klass, kultur eller språk. För att göra detta gestaltar artisterna stereotypiska åsikter som förstärker uttrycket av förtryck som minoritetsgrupper bemöter. I *Suedi* (utdrag 15) kan man bland annat se hur artisten genom att anamma ett visst språkbruk gör motstånd gentemot det standardiserade språket och känslan av utsatthet. Samtidigt kan man påstå att valet att göra så inte var självständigt då artisten uttryckligen säger att han började tala på ett visst sätt på grund av att han blev refererad till som invandrare.

Sammanfattningsvis skulle man kunna påstå att dessa tre låtar som undersöks innehåller referenser till en kritisk syn på den verkligheten som Lundin, Parham och Mohammed Ali skildrar. Denna kritiska syn resulterar snarare i ett medvetandegörandeverktyg som belyser samhällsproblematiken.

6.4 Reflektion

Studien som presenteras är en kvalitativ diskursanalys som ger inblick i hur den svenska hiphopen, mer specifikt rappen fungerar som ett verktyg för skapande av identitet samtidigt som den belyser hur olika intersektioner formas och överlappar i det hierarkiska samhället. Resultatet visar att det finns en korrelation mellan kategorierna etnicitet, hudfärg, klass, kultur och språk i samtida svensk hiphop, något som den kritiska diskursanalysen med sina nyanserade tillvägagångssätt (Fairclough, 2010) har bidragit till att fastställa. Vidare vore det intressant att se hur denna studiens resultat skulle kunna användas som ett medvetandegörandeverktyg i utbildningssyfte i praktiken. Studien lyfter ämnen som utifrån artisternas skildring av omvärlden behöver mer uppmärksamhet i samhället vilket kan innebära att dessa ämnen är någonting som alla individer behöver medvetandegöra varandra om och arbeta mot en mer jämlik syn på sina medmänniskor.

Valet av teori för denna studie föll på intersektionalitet som bidrog med en bred syn på det sociala livets och samhällets komplexitet (May, 2015). Studiens syfte som är att undersöka hur olika intersektioner mellan etnicitet, hudfärg, kultur, klass och språk formas och kommer till uttryck, samt påverkar individens identitet har gynnats av det intersektionella perspektivet. Det vill säga att intersektionalitets egna innebörd och syfte som är att belysa olika maktstrukturer har hela tiden samarbetat och överlappat med studiens egna syfte. Det faktum att intersektionalitet behandlar de kategorierna som studien har fokuserat på har också varit en fördel under arbetets gång. Att intersektionalitet under de senaste åren har fått mycket utrymme inom genusforskningen (Lykke, 2005) har funnits i åtanke vid val av teori. Det finns dock redan forskning som behandlar hiphop och genus, vilket innebär att det redan är känt att hiphop är en mansdominerad kultur. Samtidigt fanns det ingen större relevans för denna studie att behandla kategorin genus eller kön med tanke på att studiens resultat ska kunna användas i syfte att närma sig flerspråkiga individer med olika bakgrunder och erfarenheter, där kategorierna etnicitet, hudfärg, klass, kultur och språk tar ett större utrymme.

Studien fokuserar på endast tre hiphoptexter, något som kan ifrågasättas när det kommer till generaliseringen av resultaten. Fler låtar av fler artister hade kunnat bidra till en djupare och bredare uppfattning om det olika intersektionernas uppbyggnad och funktion. En sådan studie skulle däremot kräva mer tid och var därför inte lämplig att genomföra i nuläget. Det skulle däremot vara intressant att se hur utfallet skulle bli om materialet omfattade ett större antal låttexter av fler artister.

7 Slutsatser

Studien som undersöker vilka intrsektioner som uppstår samt hur dessa överlappar inom den svenska hiphopen visar på att det finns en korrelation mellan de undersökta kategorierna som bidrar till skapandet av intersektioner som brukas i ett förtryckande syfte. Trots att artisternas skildring av den verkligheten som de upplever är subjektiv finns det i studiens material många referenser som pekar på att artisterna talar för en större grupp än de själva (utdrag 7, 8, 15 & 16). Det tyder på att fler individer än artisterna själva upplever maktstrukturerna återspegla deras vardag samtidigt som de tvingas att ständigt försöka motarbeta dessa. Följaktligen leder detta till skapande av grupperingar där skillnaden mellan ”vi” och ”dom” blir allt tydligare (de los Reyes, 2008), vilket vidare leder till kategoriseringen av ”dom” som icke – svenska.

När det gäller uttryck för utanförskap har studien visat att dessa gestaltas med alla undersökta kategorier, oftast i form av förtryck eller omgivningens sätt att kategorisera människor utifrån deras etnicitet, hudfärg, klass, kultur eller språk. Dessa kategoriseringar har visat sig grundas i vad svenskhet är eller hur en svensk bör eller ska vara. Något som sedan har visat sig vara ett ämne som inte verkar vara upp till var och en att bestämma, det är snarare så att omgivningen ställer krav som bör uppfyllas för att anses vara svensk. Dessa krav är relaterade till bland annat, utseende (hudfärg, hårfärg etc.), namn och sättet man talar på. Ens egentliga identifikation, nationalitet, födelseort eller medborgarskap verkar inte spela en större roll i avgörandet av vem som är svensk eller inte (jfr. Berggren, 2014). Studiens material synliggör vikten av språklig kompetens i samband med en lyckad integration (utdrag 15 & 16). Det har framgått att individen sätt att tala påverkar i vilken mån man integreras samt vilken grupp av människor man anses tillhöra. Det vill säga om man anses tillhöra majoritetsbefolkningen eller om man kategoriseras till en av minoritetsgrupperna. Sammanfattningsvis kan man påstå att den ständiga kategoriseringen och skapandet av ”vi” och ”dom” grupperingarna leder till ett upprätthållande av utanförskap som artisterna beskriver i sina texter.

Referenser

- Ahmadi, N. & Söderholm Carpelan, K. (2003). *Inledning*. I Ahmadi, N. (red.). *Ungdom, kulturmöten, identitet*. Stockholm: Liber i samarbete med Statens institutionsstyr. (SIS)
- Ahrne, G. (2012). *Intersektionalitet*. I Edling, C. & Liljeros, F. (red.). *Ett delat samhälle – makt, intersektionalitet och social skiktning*. Stockholm: Liber
- Alim, S. H., Ibrahim, A. & Pennycook, A. (2009). *Global linguistic flows: hip hop cultures, youth identities and the politics of language*. New York: Routledge.
- Andersson, A. (2014, 30 maj). *Intervju – Parham*. Kingsize magasin. Hämtad från <http://www.kingsizemag.se/karusellen/intervju-parham/>
- Bauman, R. (2005). *Commentary: Indirect indexicality, identity, performance, dialogic observations*. Journal of linguistic anthropology.
- Berggren, K. (2013). *Degrees of intersectionality: male rap artists in Sweden negotiating class, race and gender*. Culture Unbound.
- Berggren, K. (2014). *Reading rap: feminist interventions in men and masculinity research*. Uppsala:Uppsala universitet.
- Benyamin Sir, M. (2015, 16 november). *Intervju – Erik Lundin*. Kingsize magasin. Hämtad från <http://www.kingsizemag.se/intervjuer/intervju-erik-lundin/>
- Benyamin Sir, M. (2016, 6 maj). *Kingsize träffar Parham om albumet "Hemma här"*. Kingsize Magasin. Hämtad från <http://www.kingsizemag.se/intervjuer/kingsize-traffar-parham-om-albumet-hemma-har-se-las-intervjun-har/>
- Blackledge, A. (2009). *Critical discourse analysis*. I Li Wei & Moyer, Melissa G. (red.). 2009. *The Blackwell Guide to Research Methods in Bilingualism and Multilingualism*. Malden: Blackwell.
- Block, D. (2010). *Social class in applied linguistics*. New York: Routledge.
- Blommaert, J. & Dong, J. (2010). *Ethnographic fieldwork: a beginner's guide*. Bristol: Multilingual Matters
- Bredberg, M. (2011, 4 november). *Vilken roll har hiphopen?* Nöjesguiden. Hämtad från <https://ng.se/artiklar/vilken-roll-har-hiphopen>
- Chang, Jeff. (2005). *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*. New York: St. Martin's Press.
- de los Reyes, P. (2008). *Intersektionella perspektiv*. I Hjerm, M. & Peterson, A. (red.). *Etnicitet: perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups utbildning, ss. 43 – 58.
- de los Reyes, P. & Mulinari, D. (2005). *Intersektionalitet: kritiska reflektioner över (o)jämlighetens landskap. (1. uppl.)* Malmö: Liber.

- Dorling, D. (2017). *Class and segregation*. I O'Neil, D. & Wayne, M. (red.). *Considering class: theory culture and the media in the 21st century*. Boston: Brill, ss. 68 – 90.
- Fairclough, N. (2010). *Critical discourse analysis. The critical study of language*. New York: Routledge.
- Hammarén, N. & Johansson, T. (2009). *Identitet*. Stockholm: Liber.
- Hammarén, N. & Johansson, T. (2007). *Identitet: vilka är du?* Stockholm: Natur och kultur.
- Hinton, R. P. (2013). *Stereotypes, cognition and culture*. New York: Taylor & Francis Group.
- Hylland Eriksen, T. (2010). *Ethnicity and nationalism: anthropological perspectives*. New York: Pluto Press.
- Hylland Eriksen, T. (1999). *Kulturterrorismen: en uppgörelse med tanken om kulturell renhet*. Fagernes: Valdes Trykkeri.
- Hylland Eriksen, T. (2000). *Små platser – stora frågor: en introduktion till antropologi*. Nora: Nya Doxa.
- Jeffries, Michael P. (2011). *Thug Life: Race, Gender, and the Meaning of Hip-Hop*. Chicago: University of Chicago Press.
- Kabat, M. & Sartelli, E. (2017). *Class and culture*. I O'Neil, D. & Wayne, M. (red.). *Considering class: theory culture and the media in the 21st century*. Boston: Brill, ss. 133 – 146.
- Librado, D. (2010). *An instrument of resistance: rap music and hip-hop culture in El Alto, Bolivia*. University of Toronto.
- Lykke, N. (2005). *Nya perspektiv på intersektionalitet. Problem och möjligheter*. Kvinnovetenskaplig tidskrift.
- Mackey, A. & Gass, S. (2005). *Second language research: methodology and design*. New York: Tyler & Francis group.
- May, M. V. (2015). *Pursuing intersectionality, unsettling dominant imaginaries*. New York: Routledge.
- McCall, L. (2005). *The complexity of intersectionality*. The University of Chicago Press.
- Milani, T. & Jonsson, R. (2012). *Who's afraid of Rinkeby swedish? Stylization, complicity, resistance*. *Journal of Linguistic Anthropology*. 22(1): 44 – 63.
- Nationalencyklopedin, etnicitet.*
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/etnicitet> (hämtad 2018-03-27)
- Nationalencyklopedin, identitet.*
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/identitet> (hämtad 2018-03-30)
- Nationalencyklopedin, klass.*
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/klass> (hämtad 2018-03-30)
- Nationalencyklopedin, kultur.*
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/kultur> (hämtad 2018-03-28)

Nationalencyklopedin, språk.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/språk> (hämtad 2018-04-10)

Nationalencyklopedin, stereotyp.

<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/stereotyp> (hämtad 2018-03-29)

Nykvist, M. (2016, 12 april). *Rawa tillbaka på mammas gata*. Mitt i Stockholm. Hämtad från

<https://mitti.se/noje/kultur/rawa-tillbaka-pa-mammas-gata/>

Omoniyi, T. (2009). "So I choose to do am Naija style". *Hip hop, language and postcolonial identities*. I Alim, S. H., Ibrahim, A. & Pennycook, A. (red). *Global linguistic flows: hip hop cultures, youth identities and the politics of language*. New York: Routledge.

Peterson, A. & Åhlund, A. (2008). *Etniciteter: ras, kön, klass, identitet och kultur*. I Hjerm, M. & Peterson, A. (red.). *Etnicitet: perspektiv på samhället*. Malmö: Gleerups utbildning, ss. 11 - 25.

Rickan, J. (2011, 27 maj). *Mohammed Ali in på livet*. Värmlands folkblad. Hämtad från

<https://www.vf.se/uncategorized/mohammed-ali-in-pa-livet/>

Sernhede, O. (2007). *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i Det nya Sverige*. Ordfront förlag.

Stroud, C. (2004). *Rinkeby Swedish and semilingualism in language ideological debates: A Bourdieuan perspective*. National University of Singapore: Journal of Sociolinguistics.

Vetenskapsrådet. (2002). <https://www.vr.se/2.5b24e27d107949d9e3880000.html>

Weber, Jean Jacques, & Horner, Kristine. (2012). *Introducing multilingualism: a social approach*. London: New York: Routledge.

Werner, J. & Björk, T. (2014). *Blond och blåögd: vithet, svenskhet och visuell kultur*. Göteborg: Göteborgs konstmuseum.

Williams, E. Q. & Stroud, C. (2014). *Battling the race: stylizing language and coproducing whiteness and colouredness in a freestyle rap performance*. University of the Western Cape.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Stockholms universitet/Stockholm University
SE-106 91 Stockholm
Telefon/Phone: 08 – 16 20 00
www.su.se

**Stockholms
universitet**